

Inför årsskiftet

Vid utgången av föregående år skrev vi här några rader, där det konstaterades, att brandskadorna under det då strax tilländalupna året syntes måttliga. I samband därmed ställdes frågan, om det måhända vore verkningarna av 1944 års brandlagstiftning, som börjat visa sig.

När år 1952 nu lider mot sitt slut, måste vi emellertid konstatera, att det gångna året inte blivit, vad vi alla hoppats. Brandskadorna ha tyvärr åter stigit i oroväckande grad. Ehuru något bokslut ännu ej kan göras upp, kan man dock redan nu befara, att katastrofåret 1947 håller på att tangeras, ja t. o. m. överflyglas.

Anledningen till de omfattande brandskadorna under året skall inte här beröras. Det dystra resultatet bör emellertid under det år som stundar för oss alla brandförsvarets män bli en sporre till nya krafttag på såväl det förebyggande som det släckande området.

Med ingången av år 1952 trädde den nya kommunindelningen i kraft. För landskommunerna har en anpassning av brandförsvaret efter de nya förhållandena under året skett. Den omorganisation av brandförsvaret, som på många håll visat sig motiverad, torde till huvudsaklig del vara genomförd — i varje fall på papperet. Det är nu nödvändigt, att den nya organisationen snarast erhåller avsedd stadga och slagkraft. För storkommunernas brandchefer gäller det, att icke förtrötts i arbetet på att bl. a. få kommunernas olika brandkårsavdelningar väl utbildade och utrustade. Ett noggrant studium av artiklarna i Brandkärstidskrift är ett medel till hjälp och ledning i detta arbete.

Brandkärstidskrift utkommer 1953 med sin 35 årgång. Vi vill även under det året upplåta våra spalter för alla de olika spörsmål, som kunna intressera vår läsekrets. Tyngdpunkten kommer speciellt att läggas på det släckande brandförsvaret, och vi hoppas därvid på en vidgad medverkan från brandförsvarets män i skilda delar av landet. F. ö. kommer tidskriften att med ingången av det nya året uppvisa ett nytt ansikte, som vi tro skall vinna läsarnas gillande.

Med dessa ord ber vi få tacka alla läsare, medarbetare och annonsörer för det gångna året samt tillönska alla ett

GOTT NYTT ÅR.

Redaktören.

Brandsläckning i oljehamnar

Av brandchefen Nils Grönvall*)

Oljan spelar en allt större roll i världens bränsleförsörjning. För rena bränsleuppgifter undantränger den allt mera kolet. Inom trafiken överflyttas en stor del av transporterna till landsväg med därav följande oljedrift. Även järnvägar övergå i viss utsträckning till dieseldrift.

Krigsriskerna i en orolig värld måste beaktas. Olja är för krigföringen oundgängligen nödvändig.

De nu påpekade faktorerna medföra att oljehamnarna växer sig allt större. Det förhållandet att viss oljelagring av strategisk art sker i berg eller på annat skyddat sätt förrycker icke det gjorda påståendet.

Med oljehamnarnas tillväxt stiger också brandrisken. Jag skall här inledningsvis understryka, att all olja kan brinna samt ytterligare framhålla, att de tjocka oljorna en gång i brand ofta bjuda särskilda släckningssvårigheter.

Brandskyddet i oljehamnarna är till väsentlig grad av förebyggande art. God allmän planering, rikliga avstånd mellan cisternerna, god vattentillgång, goda vägar, invallningar m. m. äro viktiga led i denna förebyggande verksamhet. Det faller emellertid utom ramen för mitt egentliga ämne, men måste ändock åtminstone omnämnas såsom bakgrund för själva släckningsförhållandena.

De förebyggande åtgärderna hänföra sig också till cisternerna. En noggrann kontroll av varje cistern bör ingå i den förebyggande rutinen. I denna kontroll ingår skilda moment, såsom kontroll av plåtcertifikat, röntgenkontroll av svetsfogar, täthetsprov med vatten och genomgång av cisternutrustningen. En rätt utförd cistern har en betydande motståndskraft, vilket åskådliggöres i bild 1, där en cistern med för liten ventilationsarea tillbucklats på grund av vakuumbildning men hållit helt tätt. Det är uppenbart att också vid värmepåfrestning har denna cistern en betydande motståndskraft.

De amerikanska förskriften från "American Petroleum Institute" kan för cisternerna tjäna såsom ett mycket gott rättesnöre.

Det är en förmån för mig att inför ett auditorium som detta icke behöva annat än om-

nämna, hurusom de het-zonsbildande oljorna i många avseenden kräver en annan släckningsteknik än de icke het-zonsbildande. Icke heller är det nödvändigt att klargöra vilka oljor, som hänföra sig till den ena eller andra gruppen.

Jag skall i detta sammanhang inskränka mig till att omnämna de fyra faktorer man vid en oljebrand har att observera kring själva branden. I brandområdet kan man särskilja fyra olika skikt nämligen:

1. Oljemassan under ytan.
2. Ytan själv = avgasningsområdet.
3. Gasskiktet omedelbart över ytan.
4. Flamman.

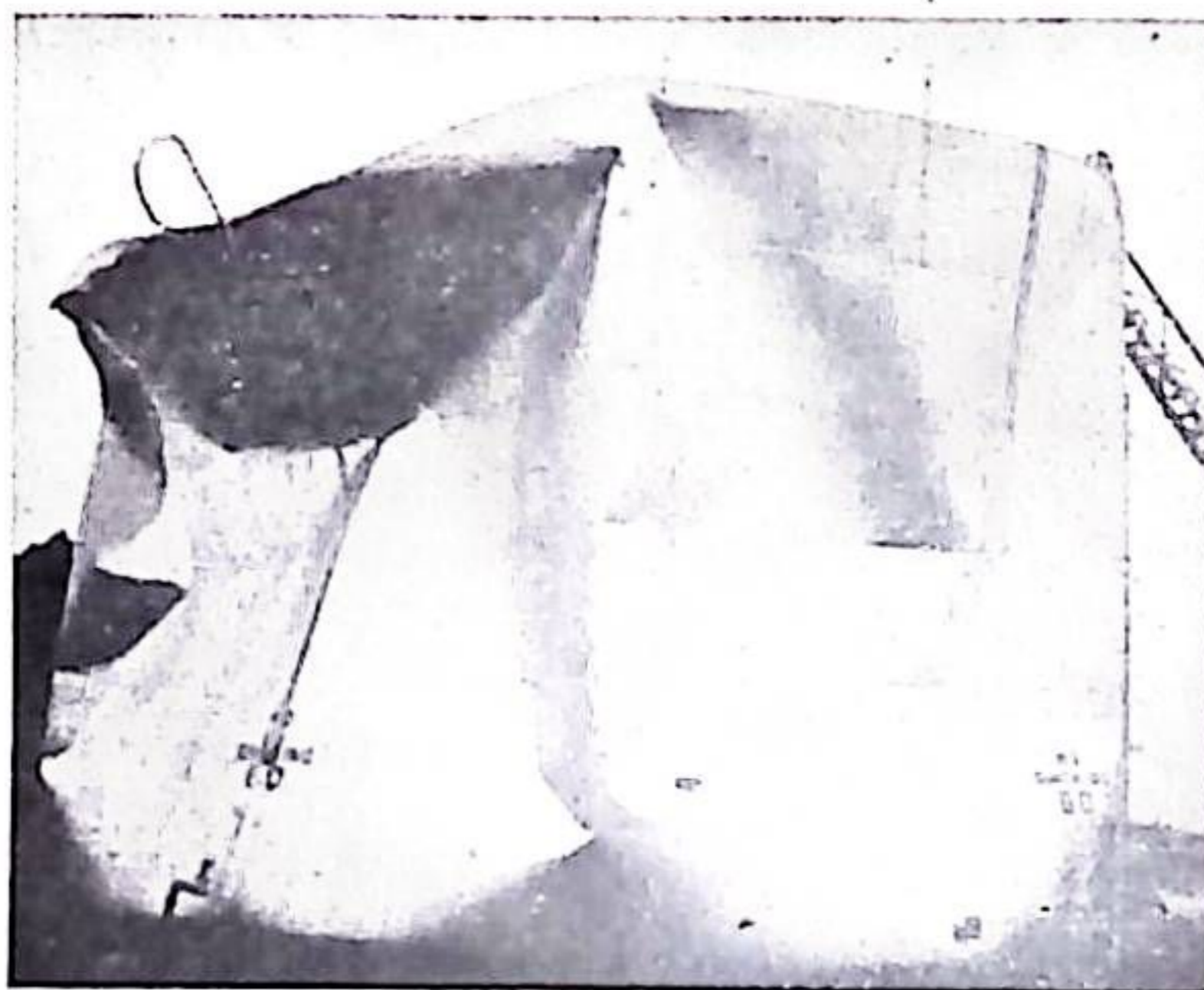

Bild 1. Cistern tillbucklad genom vakuumbildning på grund av otillräcklig ventilkapacitet.

Vid oljor med högre flampunkt än yttemperaturen får man över ytan intet farligt och brännbart gasskikt. Ytan kan emellertid börja gasa, t. ex. genom hettan från brand i cistern intill. Råkar cistern med tung olja i brand, så upphettas ytan med avgasning till följd av strålningen från flammen och elden fortsätter. En t. o. m. temporär nedkylning av ytan genom kall olja från botten (omrörning, agitation) eller värmeskyddande skumskikt hindrar den fortsatta förgasningen och "svälter ut" elden.

Jag föredrar i fortsättningen att skilja på teknik och taktik.

*) Föredrag vid konsulentmöte i Västerås den 18 november 1952.

Först skall jag söka belysa de tekniska problemen. Viktigast bland dessa är *släckningsmedlen*.

Skum torde alltjämt vara att anse som det viktigaste eldsläckningsmedlet. Rent allmänt sett kan först med bestämdhet påstås, att skum vid storbrandsläckning i olja skall stå till förfogande i momentant disponibla stora kvantiteter.

Som en sammanfattning av oljebränder under kriget kan påstås, att skumkvantiteterna kunde hållas rimliga, när de fasta anläggningarna voro brukbara. Om dessa förstörts krävdes mycket stora skuminsatser.

Fasta anläggningar, så litet sårbara som möjligt, böra finnas å alla cisterner.

Otvivelaktigt när man den snabbaste effekten genom skuminföring över topp. Skumrören måste då vara oberoende av cisterntaket och antalet skumledningar flera. Vi brukar i Sverige beräkna ett skumrör på 30 m. tankomkrets + ytterligare ett, alltså efter regel $n+1$, där n är en skumledning pr 30 m. tankomkrets. Skumrör över topp medför emellertid *alltid* risk för förstöring vid brand, som ofta startar med explosion.

Skum under ytan (Sub-surface eller base-injection) brukades i England under kriget i relativt stor utsträckning. I regel anslöts skumgivningsorganet till produktledningarna. Här skall metoden åskådliggöras av en serie bilder från amerikanska storförsök, varvid jag väljer *en* av försöksserierna, även om de många serierna var för sig i vissa detaljer erbjuder särskilda lärdomar.

Bild 2 visar en skiss av själva försöksarrangemanget. Som synes tillfördes skummet "under ytan" genom en 12" rörledning, som grenades i två 12" införingar, diametralt place-

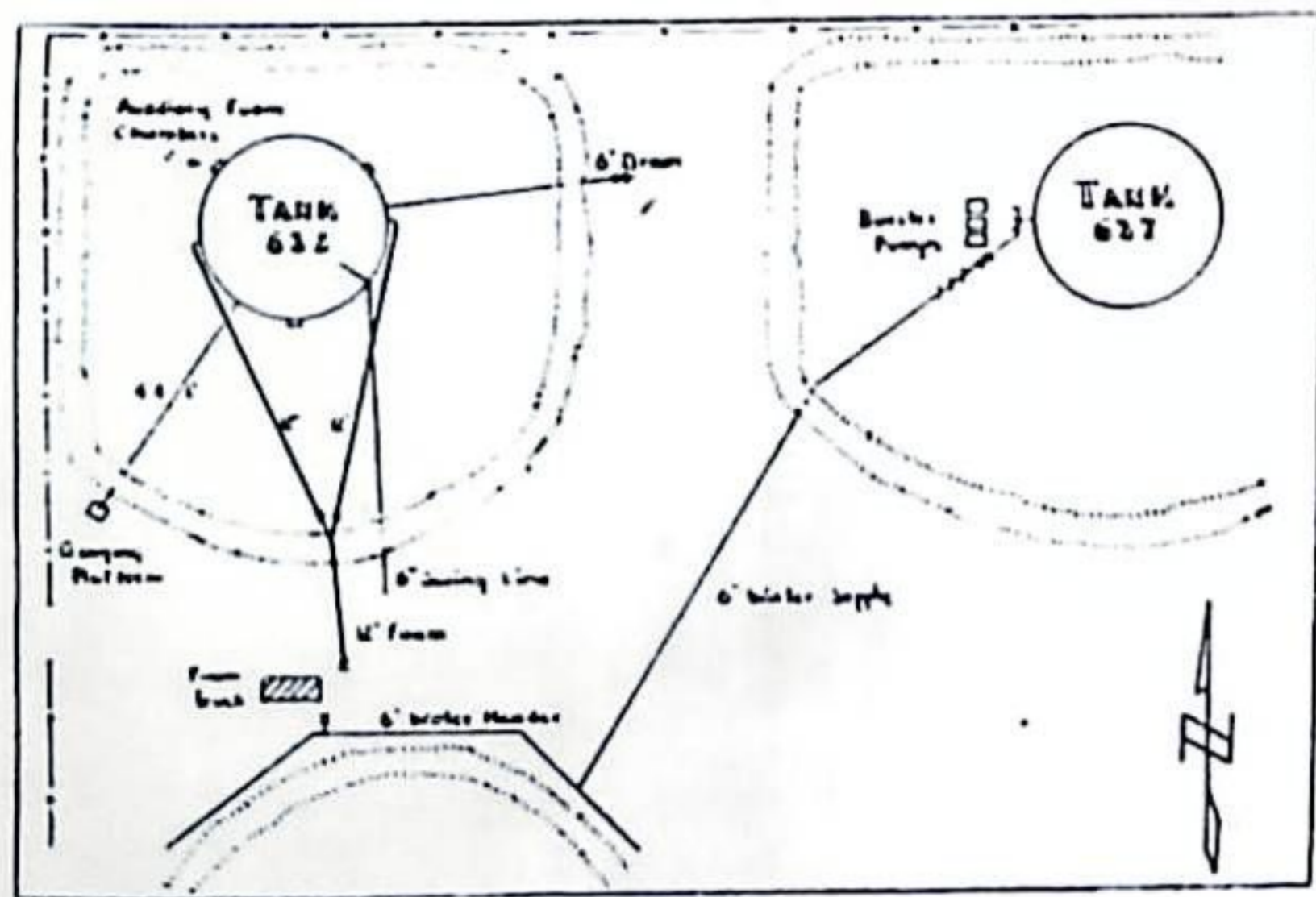

Bild 2. Subsurfaceförsökens arrangemang.

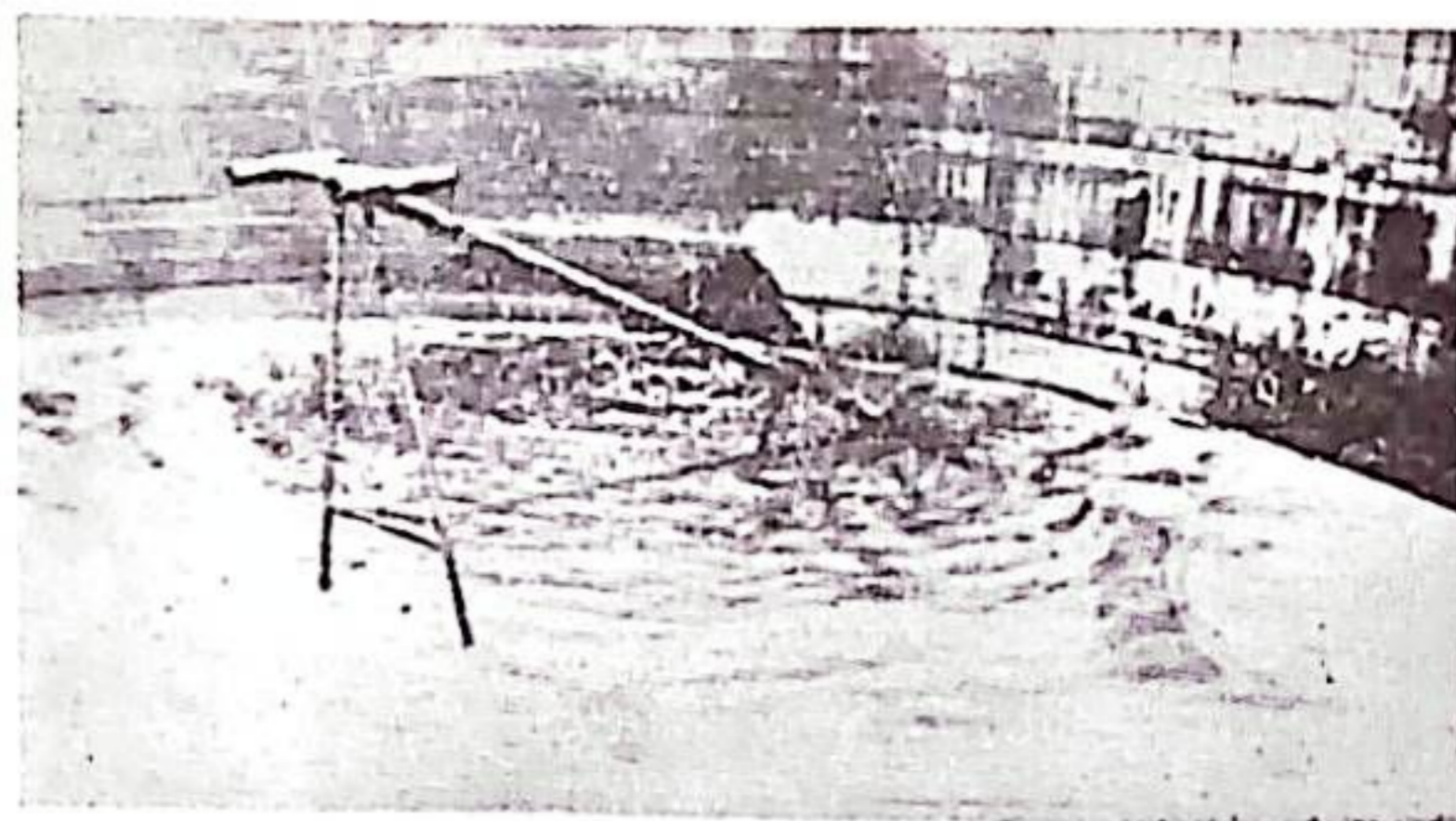

Bild 3. Förberedande försök. Skummet strömmar med kraftig turbulens upp till ytan.

rade å cisternen. Å cisternen fanns dessutom tre skuminföringar "över topp". Mekaniskt skum från skumpump användes. Skummängden uppgick vid de flesta försök till 12—13 m³/min. Skummets vattenhalt var relativt hög och närmade sig 2.000 l/min. Bland övriga data må antecknas: tankdiam. 28,5 m., tankhöjd 7,9 m., oljedjup 6,05 m., skuminföringen 5,15 m. djup under ytan.

Innan brandproven utfördes gjordes vissa förberedande undersökningar, bl. a. skuminföring på litet oljedjup för att studera turbulens, skummets utbredning etc. *Bild 3* visar sålunda hur skummet med relativt kraftig turbulens strömmar upp till ytan och *bild 4* hur skumskiktet täcker ytan.

Det försök som här utvalts för att åskådliggöra brandförloppet utfördes med crude oil. Bilderna tala i övrigt väl för sig själva och ge en bra bild av händelseförloppet.

De amerikanska försöken omfattade som förut sagts en hel serie prov. Ett av dessa avsåg att studera effekten med subsurface-släckning medelst kemiskt skum. Försöket lyckades emellertid icke utan avsläckning fick göras med

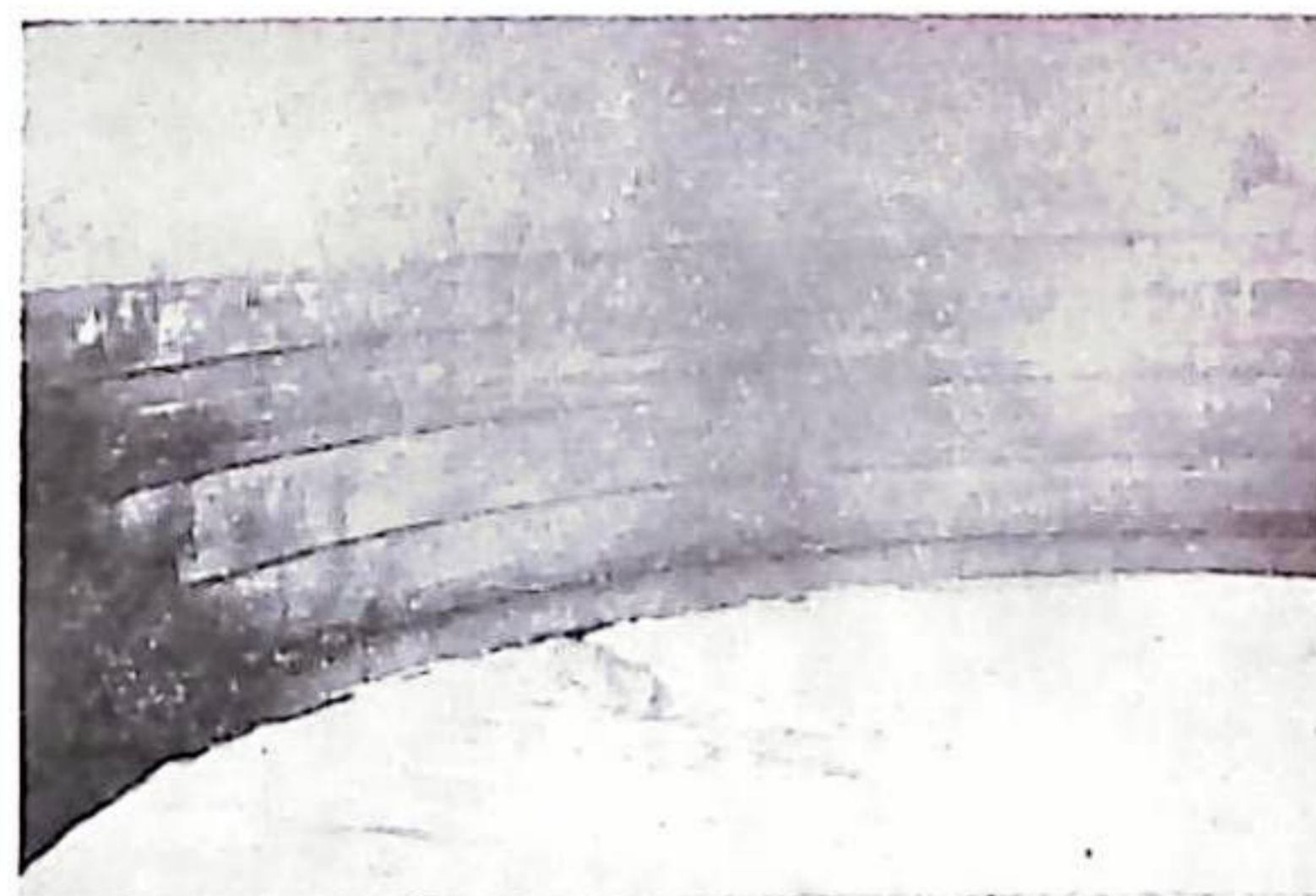

Bild 4. Skummet från de båda införingarna har gått ihop och täcker hela ytan.

Bild 5. Branden 3 min. efter tändningen och omedelbart innan släckningen började.

mekaniskt skum över topp. Detta resultat bör dock icke tagas till intäkt för, att kemiskt skum skulle vara olämpligt, t. ex. på grund av lägre resistens mot hetta än det mekaniska skummet.

Den som närmare vill studera dessa utomordentligt intressanta och skickligt genomförda försök hänvisas till N. F. P. A. "Quarterly" för april 1946, där en välskriven sammanfattning av försöken publicerats.

Det går otvivelaktigt bra att släcka efter denna metod, framför allt i hetzonsoljor, där en önskvärd avkylning av ytan samtidigt sker. Vad

Bild 6. 1 min. 45 sek. efter släckningens början. Elden mattas.

Bild 7. 3 min. efter släckningens början. Elden under kontroll.

som verkligen sker vid denna art av släckning kan väl icke slutgiltigt sägas, d. v. s. man kan icke med bestämdhet säga hur stor del kylverkan underifrån inverkar och hur stor del i släckningseffekten skumtäckets har. Vi få t. v. nöja oss med konstaterandet att metoden utan tvivel är brukbar.

Släcka olja med luft.

Under dessa sista dagar har i Amerika gjorts vissa framgångsrika försök att definitivt "släcka olja med luft". Försöken, som utförts i halvstor skala, äro mycket lovande men kunna icke betecknas som helt revolutionerande eller alldeles nya.

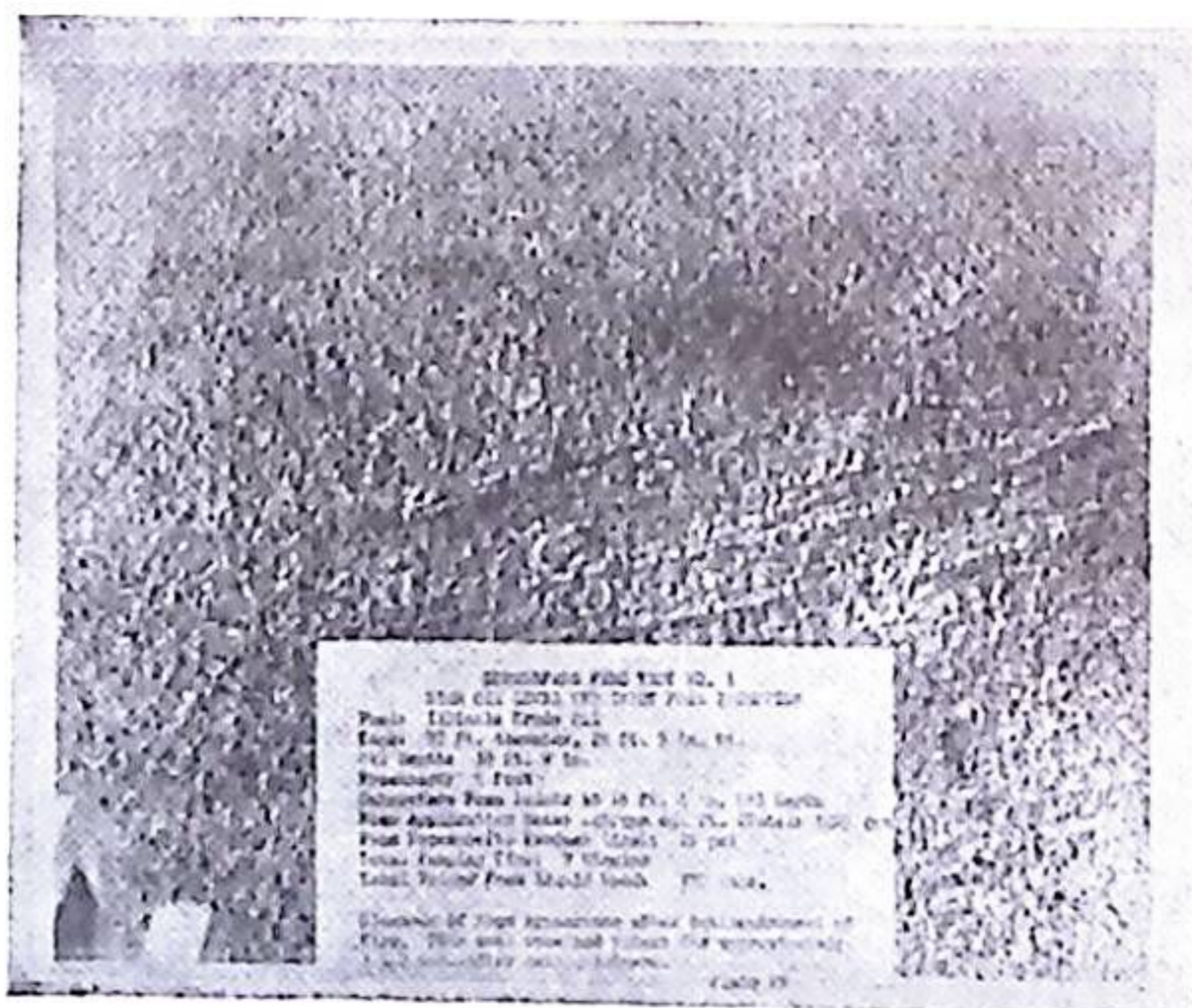

Bild 8. Skumstudie. Skumskiktet låg kvar 1½ tim. efter släckningen.

FRISKLUFRTMASKEN har många fördelar

Bicapa friskluftmask kan med fördel ersätta koloxid- och syrgasmasker. Bäraren av friskluftmasken tillföres andningsduglig luft genom en armerad luftslang, vars fria ände placeras i friska luften.

Friskluftmasken fordrar mycket liten övning för bäraren.

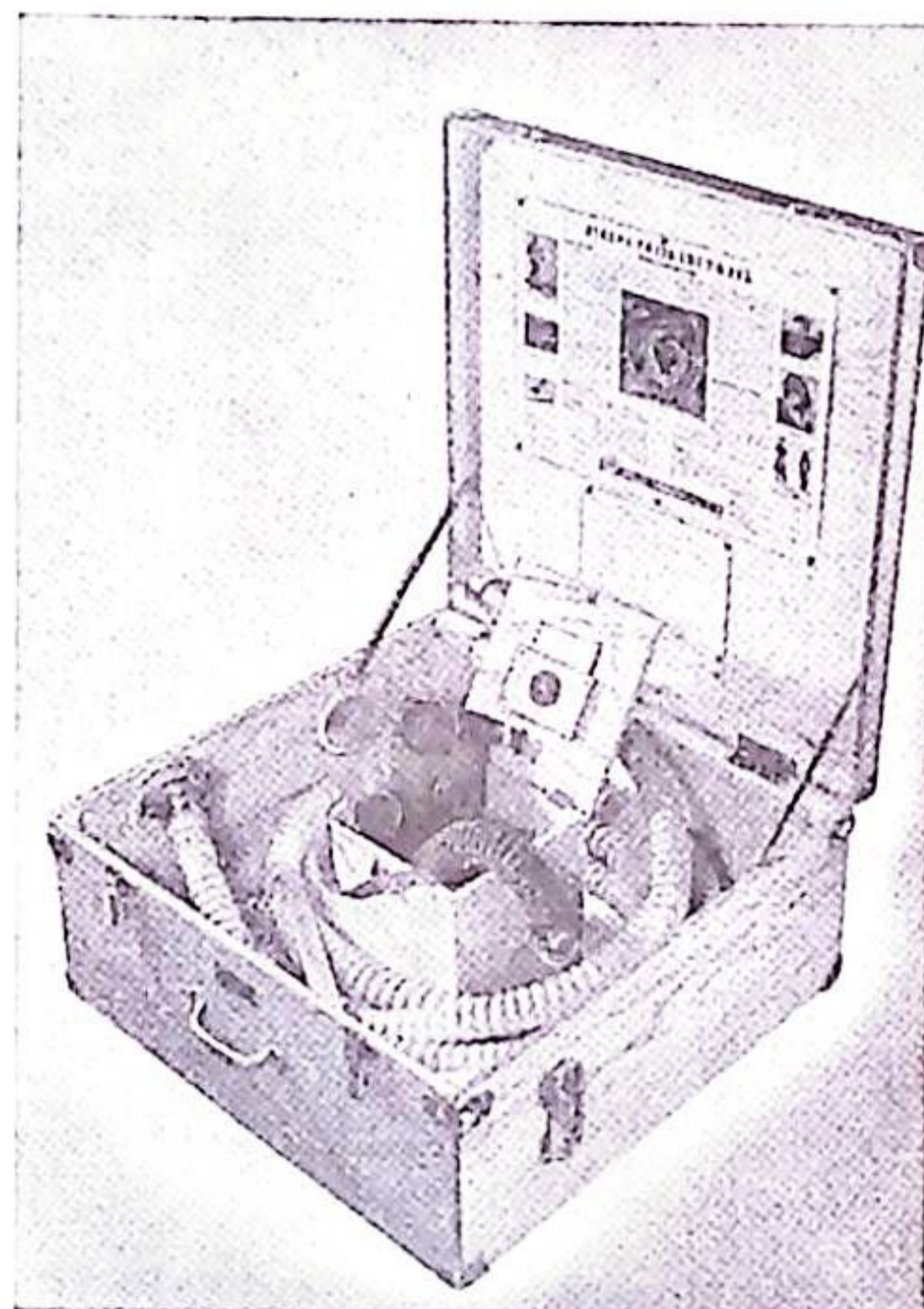
Friskluftmasken har praktiskt taget inga detaljer som förbrukas och är därför billig i användning.

Friskluftmasken är lätt att bära och hindrar ej arbetet.

Slanglängder upp till 25 meter kan användas utan att andningsmotståndet blir för stort.

Friskluftmasken är förvarad i en ny, praktiskt inredd förvaringskoffert och är alltid färdig att tagas i bruk.

Ni får veta mer om friskluftmasken genom att rekvirera vårt nya specialprospekt.

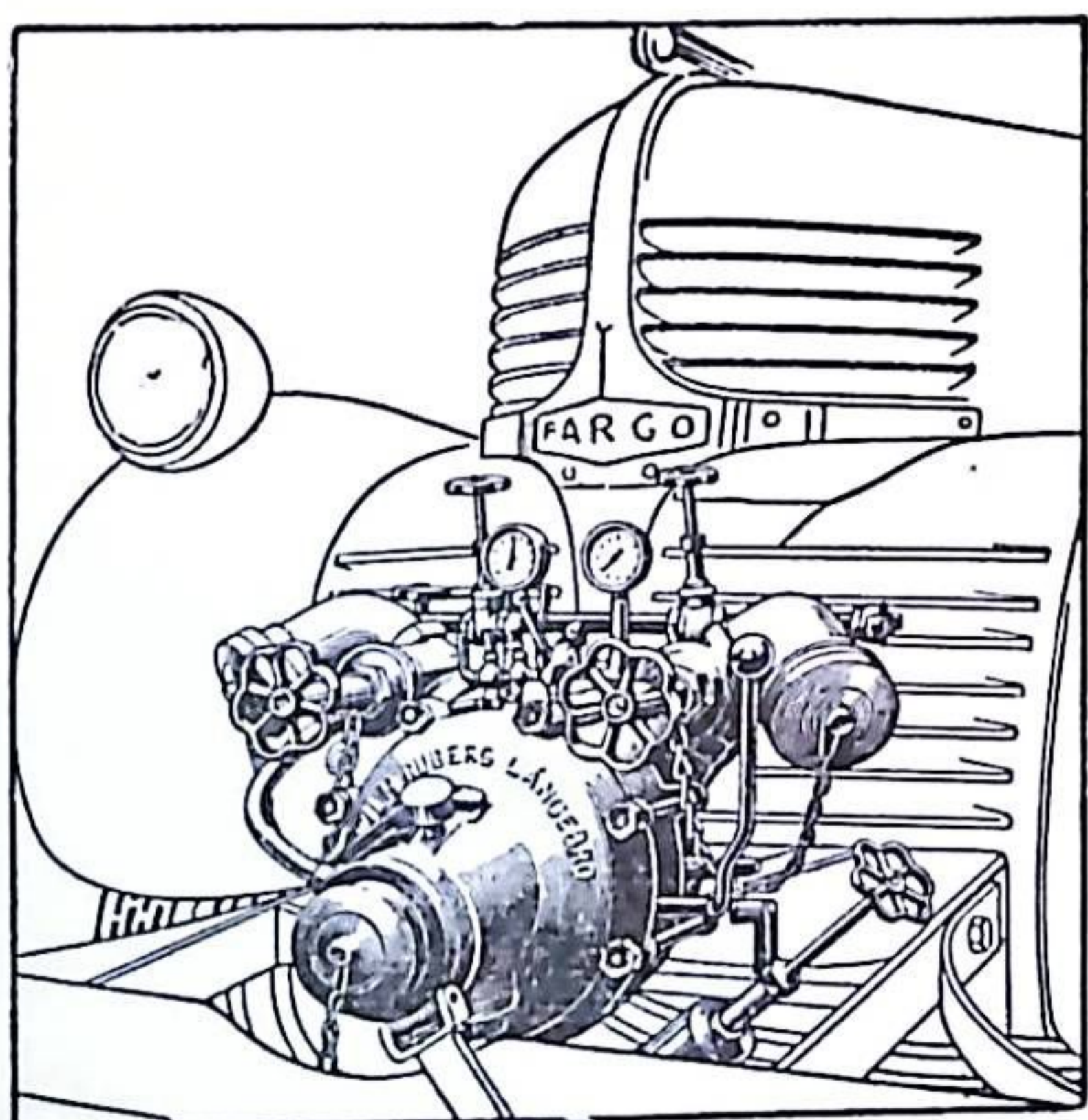

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 - Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag
LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

WIBER

BRANDKÅRSSTEGAR

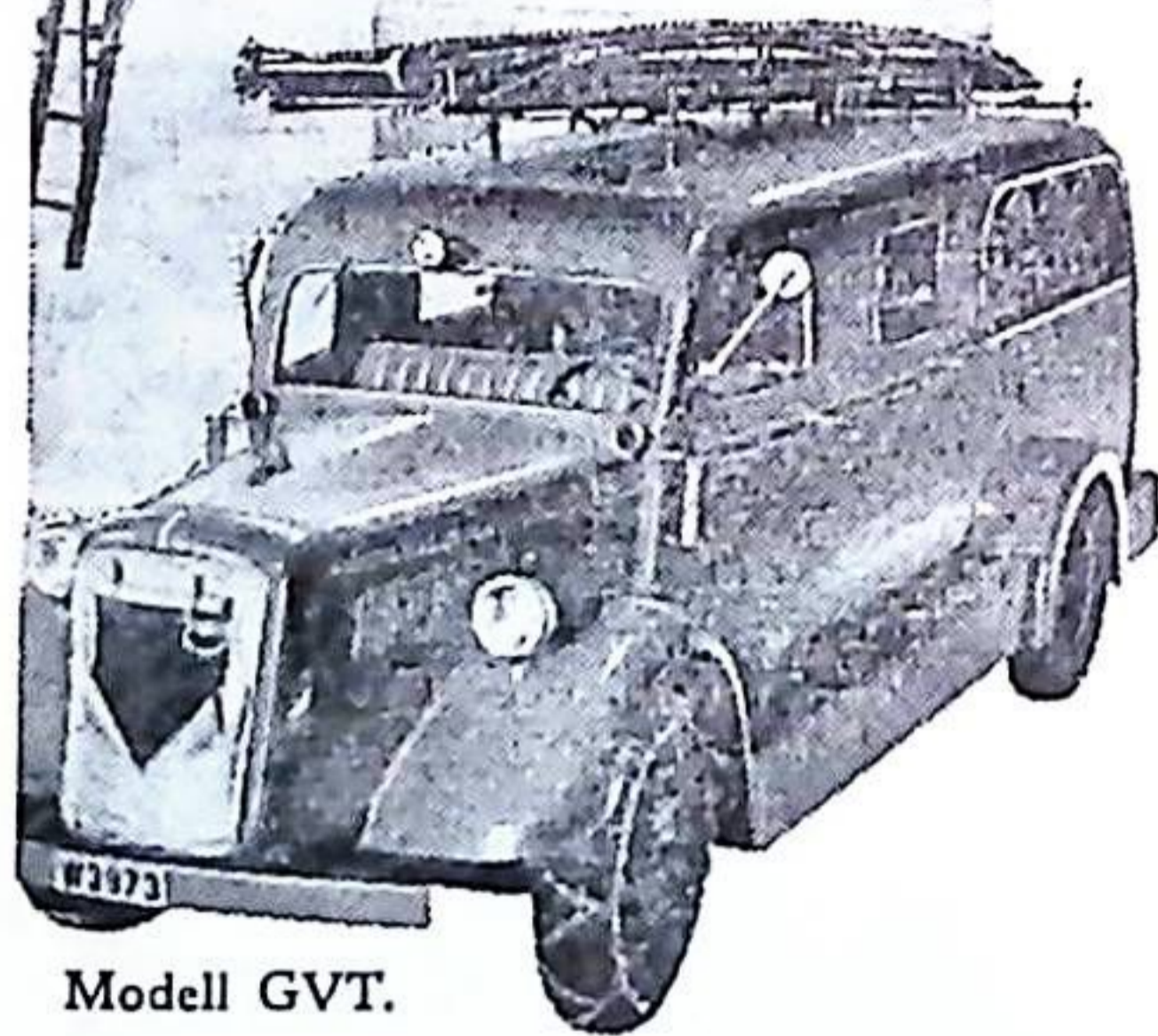
Mod. UB. En speciellt för brandkärer utarbetad skarvstege. Alla stegdelar äro lika, varför ingen ordningsföljd behöver iakttagas vid montering. Tillverkas av stål eller lättmetallrör med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 2,60 meter.

Mod. GVT. 3-delad stålrörsstege. En bra brandkårsstege i kraftig konstruktion lätt att transportera på bil. Tillverkas med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 10—16 meter.

Mekaniska förlängningsstegar avbröstbara.

Mod. GGM. 3-delad stålrörsstege, längd 15 och 18 meter. Denna stege har levererats till ett flertal brandkärer och är allmänt erkänd för sin lätthanterlighet och ringa vikt.

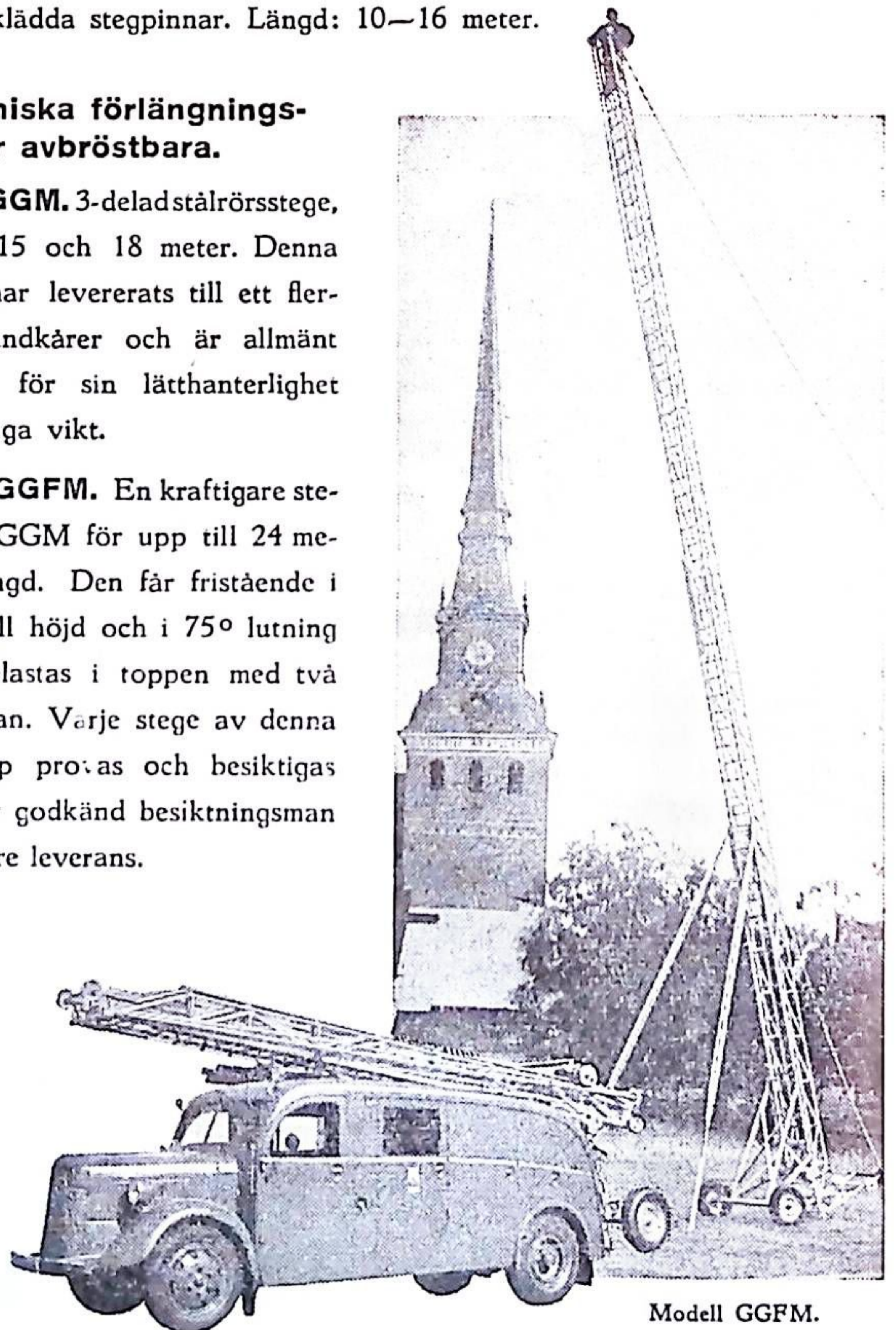
Mod. GGFM. En kraftigare stege än GGM för upp till 24 meters längd. Den får fristående i full höjd och i 75° lutning belastas i toppen med två man. Varje stege av denna typ provas och besiktigas av godkänd besiktningsman före leverans.

Modell GVT.

Under årens lopp har WIBER-STEGER blivit allmänt kända och omtyckta hos de flesta brandkärer i landet.

Begär offert från oss!

Modell GGFM.

AB WIKSTRAND & BERG, MORA - Tel. 11745 växel

Redan under kriget gjorde engelsmännen i stor laboratorieskala försök i samma riktning med goda resultat.

Uttrycket "släcka olja med luft" är naturligtvis oriktigt och täcker icke förloppet av det som sker vid släckningen. Förhållandet är väl närmast det, att med tryckluft som omröringsmedel åstadkommer kall olja från botten en avkylning av ytan så att temporärt fortsatt gasning av ytan ej kan ske. Därmed slocknar elden.

De amerikanska försöken som föregingos av prov i laboratorieskala skedde i en oljecistern med följande ungefärliga data: Tankdiameter 9,1 m., tankhöjd 9,1 m. Cisternen var utan tak, sannolikt en cistern med flytande tak, där detta borttagits. Cisternen innehöll c:a 375 ton olja på en 22 cm. djup vattenbotten. Olika försöksserier med olika inblåsningsanordningar för luften gjordes. Den enklaste luftinföringen var genom vattenavtappingsventilen vid cisternens botten. I övrigt användes perforerade rör och olika spridareanordningar. Släckningseffekt erhöles snabbast (5 sek.) genom en på särskilt sätt anordnad införing i cisternens mitt. Luftmängderna voro påfallande små: omkring 1,5 m³/min vid 0,5 kg/cm².

Parallella prov med användning av kväve eller kolsyra gav inga så skiljaktliga resultat, att man kan draga den slutsatsen, att obrännbara gaser skulle vara att föredraga.

Prov utfördes dels med fotogen och dels med crude oil. Tid för "eld under kontroll" o. s. v. skilde sig icke avsevärt, men för crude oil, som ju innehåller även råoljans lätta fraktioner, ernåddes icke fullständig släckning, utan hoppande små lågor kvarstod på ytan. Dessa kunde emellertid lätt släckas med en "svepande" skumstråle, manövrerad av en brandman på cisternens trapplattform.

Ett observandum måste här göras. Vid fotogenproven erhöles efter en stund en återantändning från de heta cisternplåtarna. För slutgiltig släckning kräves alltså effektiv och snabb insatt kylning av cisternens mantel, eller ett snabbt pålagt skumskikt på ytan, ev. böra båda dessa åtgärder tillgripas.

I Sverige gjorda försök i stor laboratorieskala utvisar, att bensin icke kan släckas enligt denna metod, men väl att neddämpning av låghöjd m. m. följer. Härav minskas bl. a. smittorisken till granncisterner.

De amerikanska försöken, som till sina vä-

sentliga delar publicerats i N. F. P. A. "Quarterly" för juli 1952, visar alltså, att oljor med flampunkter över den rådande yttertemperaturen, alltså fr. o. m. fotogen och till de tunga oljorna, gå att släcka enligt metoden "omröring medelst luft", och att en släckningen underlättande effekt erhålles på oljor med låg flampunkt.

Försöken åskådliggöres av nedanstående bildserie.

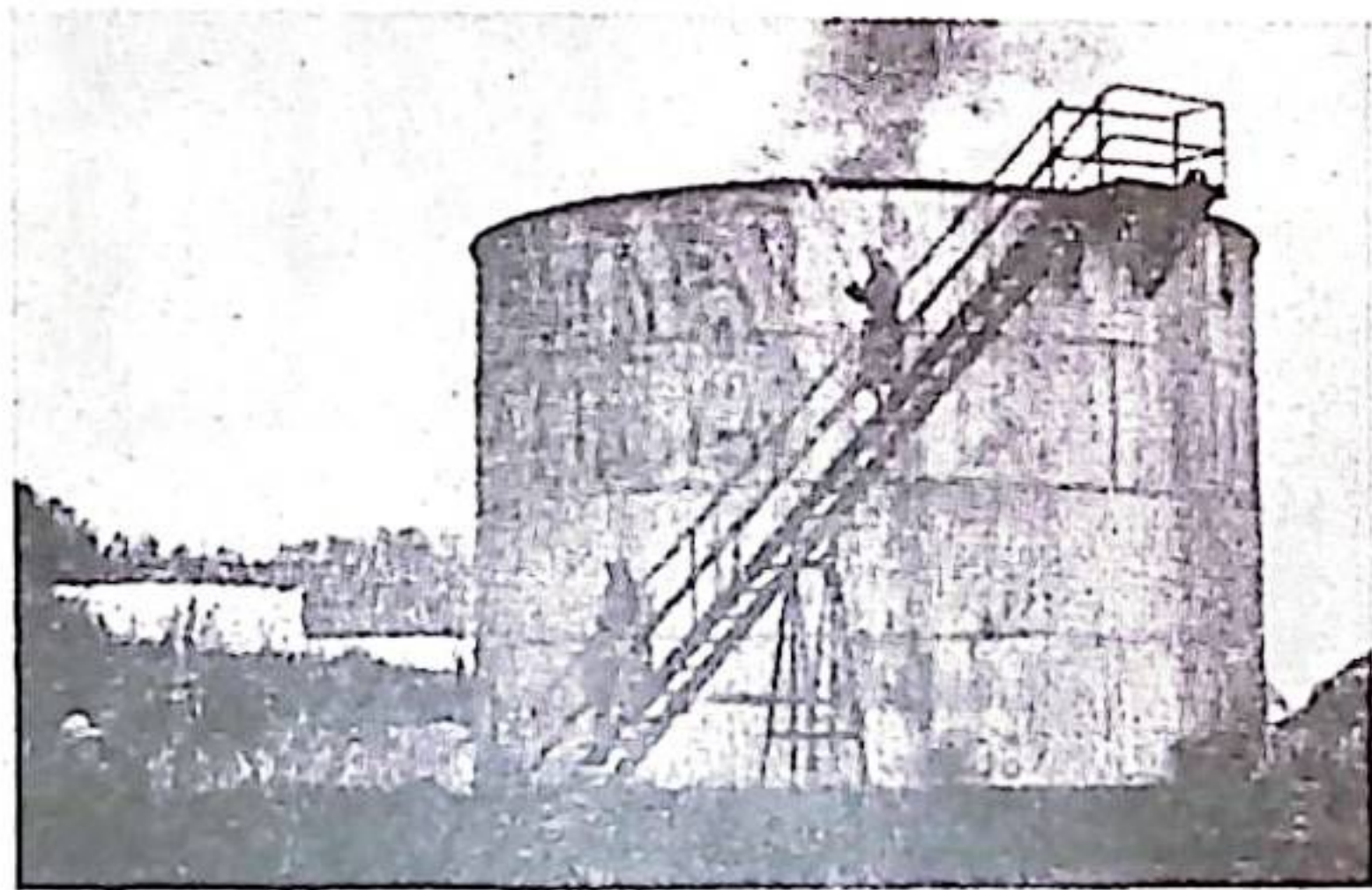

Bild 9. Fotogenen i cisternen tändes med bensin.

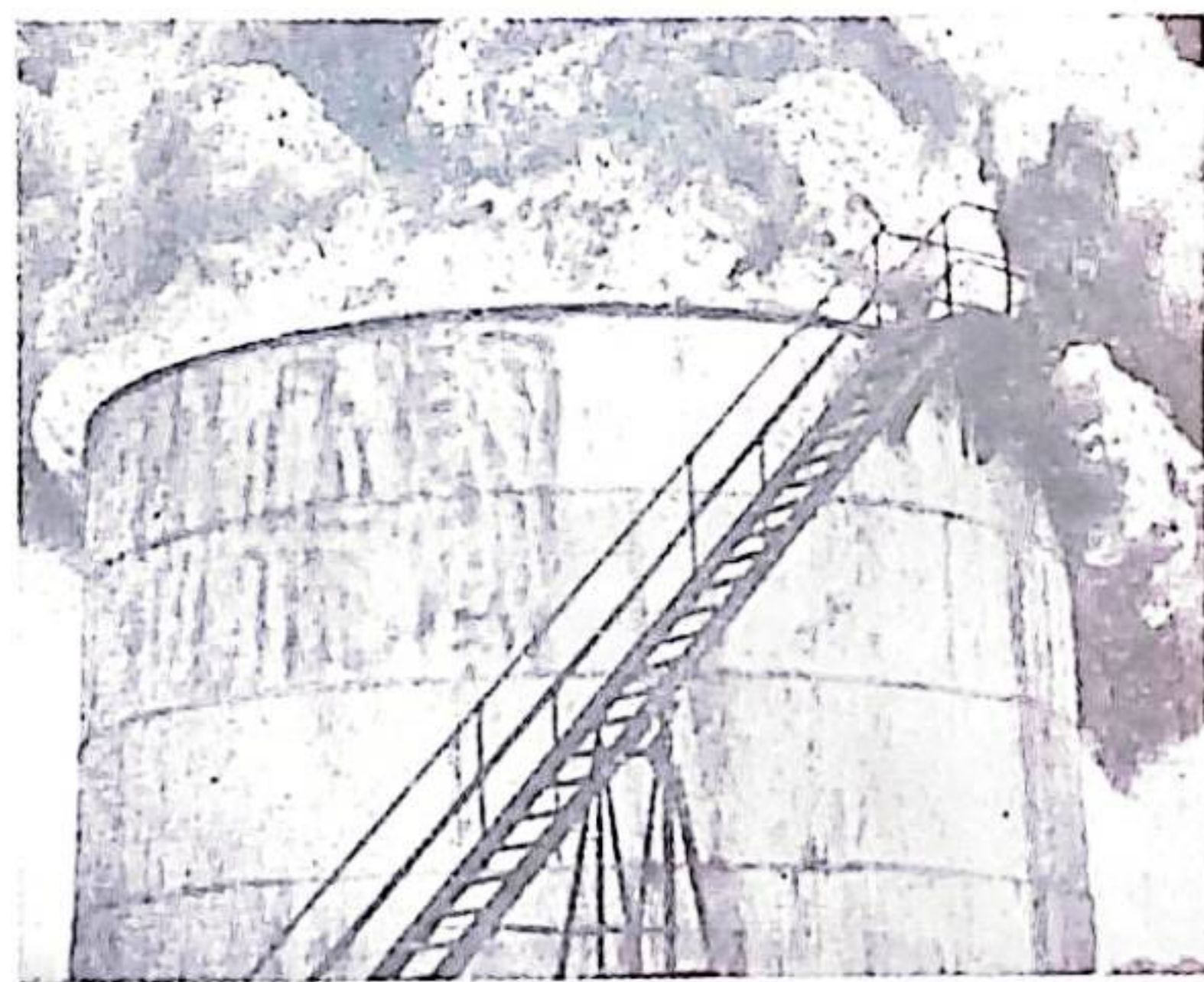

Bild 10. Cisternen i full brand efter 2½ min.

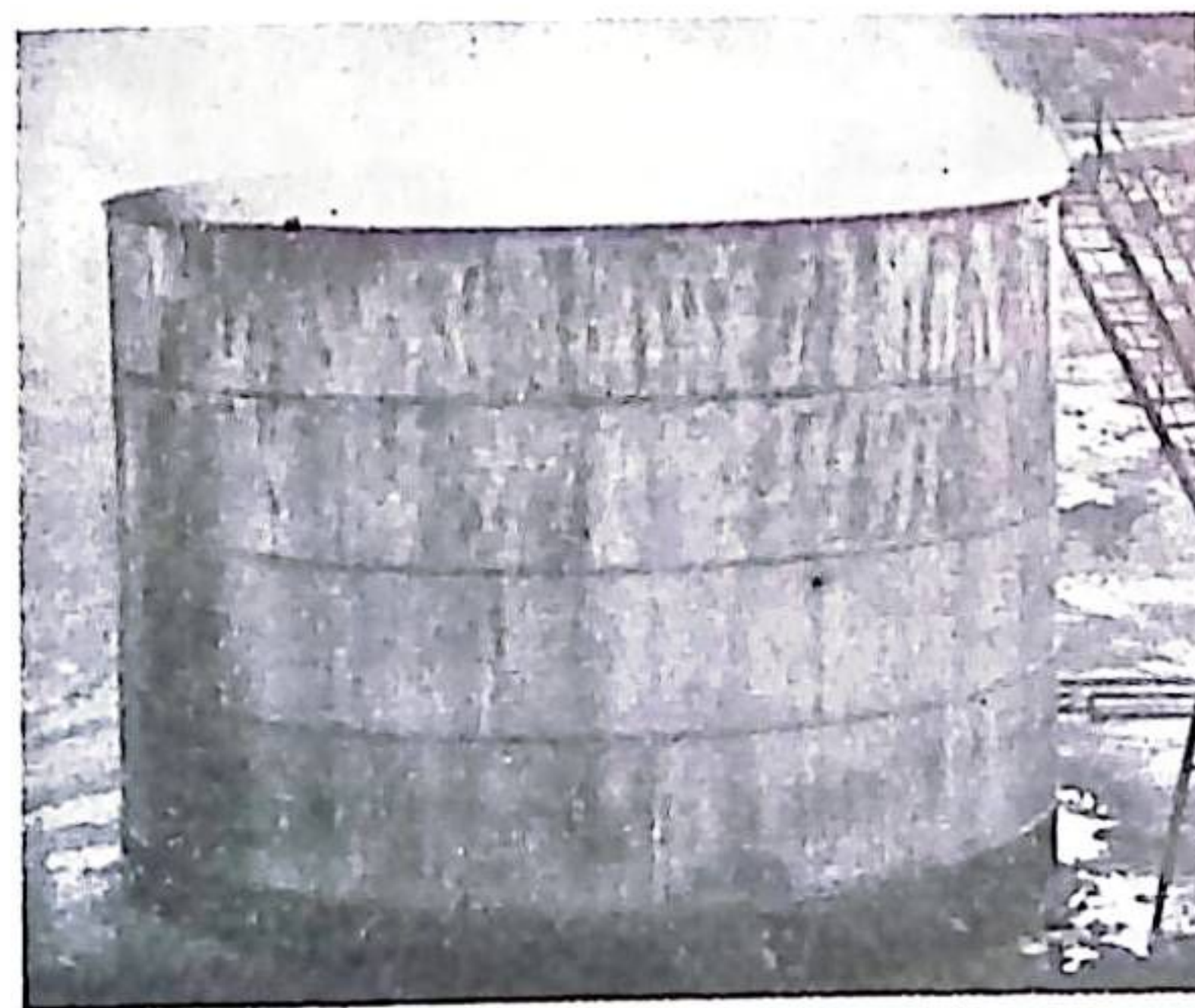

Bild 11. Fotogenen släckt efter 5—30 sek.

Bild 12. Turbulens på fotogenens yta.

Bild 13. Ytan inspekteras vid crude oil försök.
Obs.! Omröringen med luft pågår.

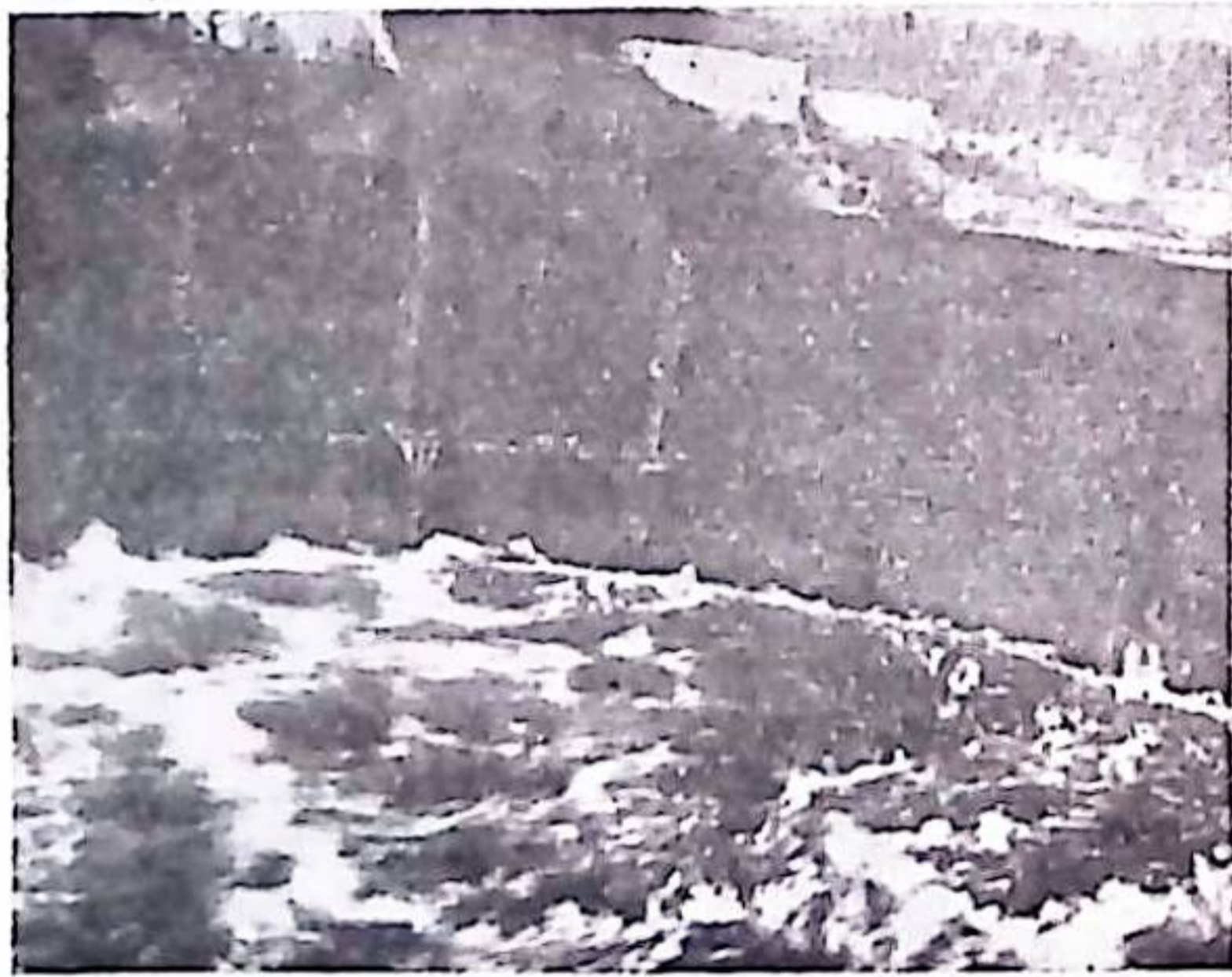

Bild 14. Små hoppande lågor på crude oil ytan.

Man bör icke betrakta de amerikanska försöken såsom avslutade. Först sedan metoden prövats på verkligt stora cisterner kan definitiva lärdomar förväntas. Sannolikt måste omröringsmetoden under nästan alla förhållanden kompletteras med andra släckningsmetoder, skum och/eller vatten.

Vi ha redan för ett par år sedan varit inne på dessa tankegångar i Göteborg. Vid oljeraffinaderiet Koppartrans gjordes en serie försök

med luft som omröringsmedium. Dessa skedde med en metod, som går att improvisera var som helst.

Bärgningsbolagen har för fartygsbärgning ett slags små "handkanoner" med vilka kulor om c:a 30 mm. diam. kan skjutas in i plåt. Patroner med olika stark drivladdning finnes för alla plåttjocklekar. Vid skjutning med rätt patron är drivladdningen så beräknad, att kulan fastnar i plåten med spetsen inne i cisternen och bakdelen utanför. Patronen är försedd med lös spets, som avskruvas bakifrån och innehåller vidare en liten backventil. Längst bak kan en koppling för tryckluftslang skruvas i. Här anslutes sedan en kompressorslang och omröringen kan startas.

Vid dessa försök gjorde vi först det misstaget att använda fartygsplåtarnas nomenklatur för att avgöra rätt laddning. Cisternplåten är emellertid mjukare än fartygsplåten, varför lättare laddning måste brukas å cisterner. Jag skall inte tynga min framställning med siffror och f. ö. ha vi ej hunnit genomföra hela provserien ännu. Det kan emellertid i stort sett betecknas som riktigt att använda laddningsnumret under det, som angivits av tillverkaren för motsvarande tjocklek fartygsplåt.

Har man tillgång till en vanlig industrikompressor för tryckluft, tryckluftslang och denna kanon, kan den amerikanska metoden improviseras överallt.

"Krypande slangen".

Bland ytterligare försök att komma till rätta med oljans släckningsproblem kan nämnas en idé av civilingenjör Wiklander vid Nynäs-raffinaderiet i Sverige, som f. n. är föremål för en serie experiment vid AB Pumpindustri i Göteborg. Metoden bygger på att skummet medelst sitt tryck genom produktledningen pressar ut en på visst sätt veckad slang, som sedan når ytan, där skummet strömmar ut. Metoden som söker avhjälpa skumledningarnas över ytan relativa lättförstörbarhet och ersätta dem med sub-surfacemetodens svårförstörbarhet skall nu åskådliggöras med en serie bilder.

Metoden, som kallas semi-subsurface eller "krypande slangen", är i första hand avsedd att användas vid släckning av bensin samt alkohol och andra med vatten blandbara eller lösliga vätskor.

Även om metoden är användbar för hetzonsoljor, torde för dessa ren subsurface vara att

**Tät och
slitstark...**

skall en god slang vara. Jonsereds brandslang har genom åren gjort sig känd för stor täthet och slitstyrka, men så har också brandslang tillverkats på Jonsered i mer än 90 år. Vi vet vad som fordras av en brandslang och vi ha ständigt följt med den tekniska utvecklingen. Noggrant utvald råvara, som spinnes i vårt eget spinneri. Specialbehandling av garnet mot röta. Rundvävning efter modernaste metoder och fortlöpande skarp kontroll. Detta ger en slang, som överträffar de av Svenska Brandkårernas Riksförbund fastställda fordringarna på täthet och som håller ett sprängningstryck av minst 35 kg per kvcm. Begär alltid Jonsereds llneslang med två blå ränder, en svensk produkt av högsta kvalitet.

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

**JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG
JONSERED**

GRUNDAT 1833

**Auktoriserade
återförsäljare:**

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad
A.-B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg -
Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg
A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

Sveriges bränslebehov täckes för närvarande till 3/4 av import

Under år 1939 förbrukades cirka 300.000 m³ eldningsolja här i landet. För innevarande bränsleår, perioden 1 juli 1952—30 juni 1953, beräknas konsumtionen uppgå till i runt tal 3.000.000 m³, alltså en ökning med 1.000 %.

Importbehovet är i fortsatt stigande på grund av industriens utbyggnad och en icke oväsentlig ökning av antalet bostäder.

En sådan omsättning fordrar en oerhört omfattande distributionsapparat och ger anledning till många stora och svårbemästrade problem. Ett av dem är, att lagringskapaciteten inte kunnat ökas i samma takt som konsumtionen. Med andra ord — vi lider i dag brist på tillräckliga lagringsmöjligheter.

Det bör observeras, att den huvudsakliga utvecklingen på oljeeldningsområdet har skett under de senaste fyra åren, vilka alla gynnats av ovanligt milda vintrar. Därför har den ökade oljetillförseln även till ostkusten hittills kunnat ske utan störningar. Vintern 1946—1947 hade vi en isspärr som stoppade tillförseln. För de mindre mängder det då gällde gick det att övervinna svårigheterna.

Men det finns ingenting som garanterar, att inte en sådan spärr kan återkomma, och hur går det då?

I det läge som uppkommer om tillförseln till ostkusten stoppas genom isspärr under två månader, beror det på den enskilde själv, om han kan hålla värme i sitt hus eller inte. Endast den, som har tillräckligt med olja för sitt behov inlagt i sin tank innan kylan kommer, kan känna sig trygg.

Tyvär är det emellertid så, att alltför många som har oljeeldning har alldeles för litet tankutrymme i förhållande till förbrukningen och ofta är det också så, att den som har en tillräckligt stor tank inte har den tillräckligt fylld när den verkliga kylan sätter in.

Har Ni inte sett om Ert hus i detta avseende, tag då genast kontakt med den som installerat oljeanläggningen och rådfråga vederbörande om möjligheterna att omgående få tankutrymmet utökat. När det gäller villor bör oljetanken om möjligt vara så stor, att den kan rymma förrådet för en hel vintersäsong. Är det disponibla utrymmet otillräckligt för så stora cisterner, som är önskvärda, bör frågan lösas genom att man uppför cisterner utanför fastigheten, antingen under eller ovan jord, med tillfredsställande isolering och i vissa fall uppvärmningsanordningar, så att oljan verkligen går att använda, när den behövs som bäst.

Under alla förhållanden bör man inrikta sig på att kunna taga emot en hel tankbilslast, så att oljeleverantörens distributionsapparat kan utnyttjas till fullo.

Glöm inte att oljeföretagens tankbilar blir större för varje år. Det är dålig transportekonomi att inte utnyttja bilarnas kapacitet till fullo.

För att Ni skall kunna känna Er trygg under en isvinter när importen är spärrad fordras sålunda:

1. *Att Ni har en stor oljetank — helst så stor att den rymmer hela Ert vinterbehov av olja.*
2. *Att Ni har oljetanken fylld vid den tidpunkt när vinterkylan sätter in och Ni kan riskera störningar i tillförseln genom isbinder.*

Statens Bränslekommission - Svenska Petroleum Institutet

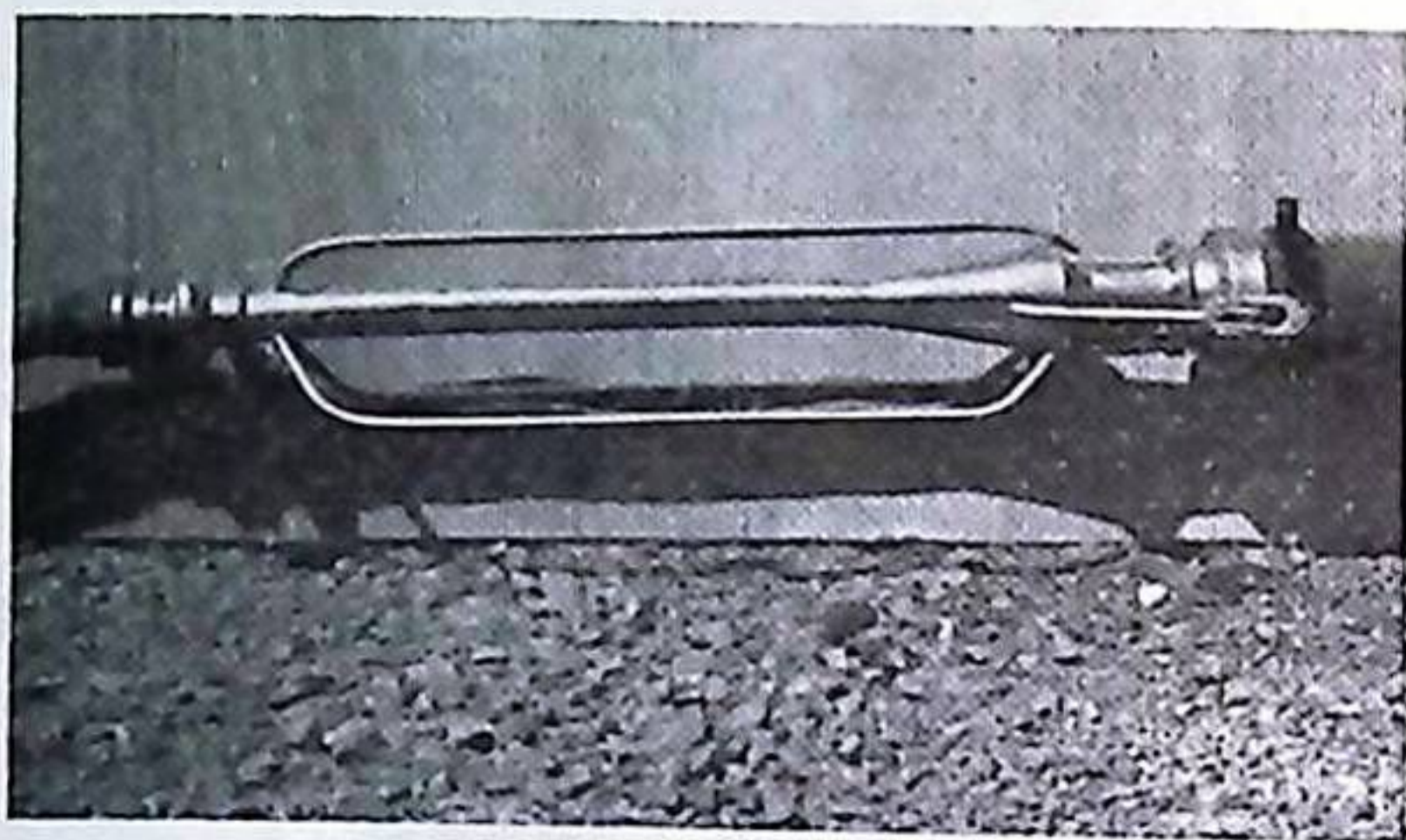

Bild 15. I avstickare från produktledningen eller i särskild skuminföringsledning inlägges en på speciellt sätt veckad slang. Till rörledningen anslutes en skumgenerator med hjälp av snabbkopplingsanordning.

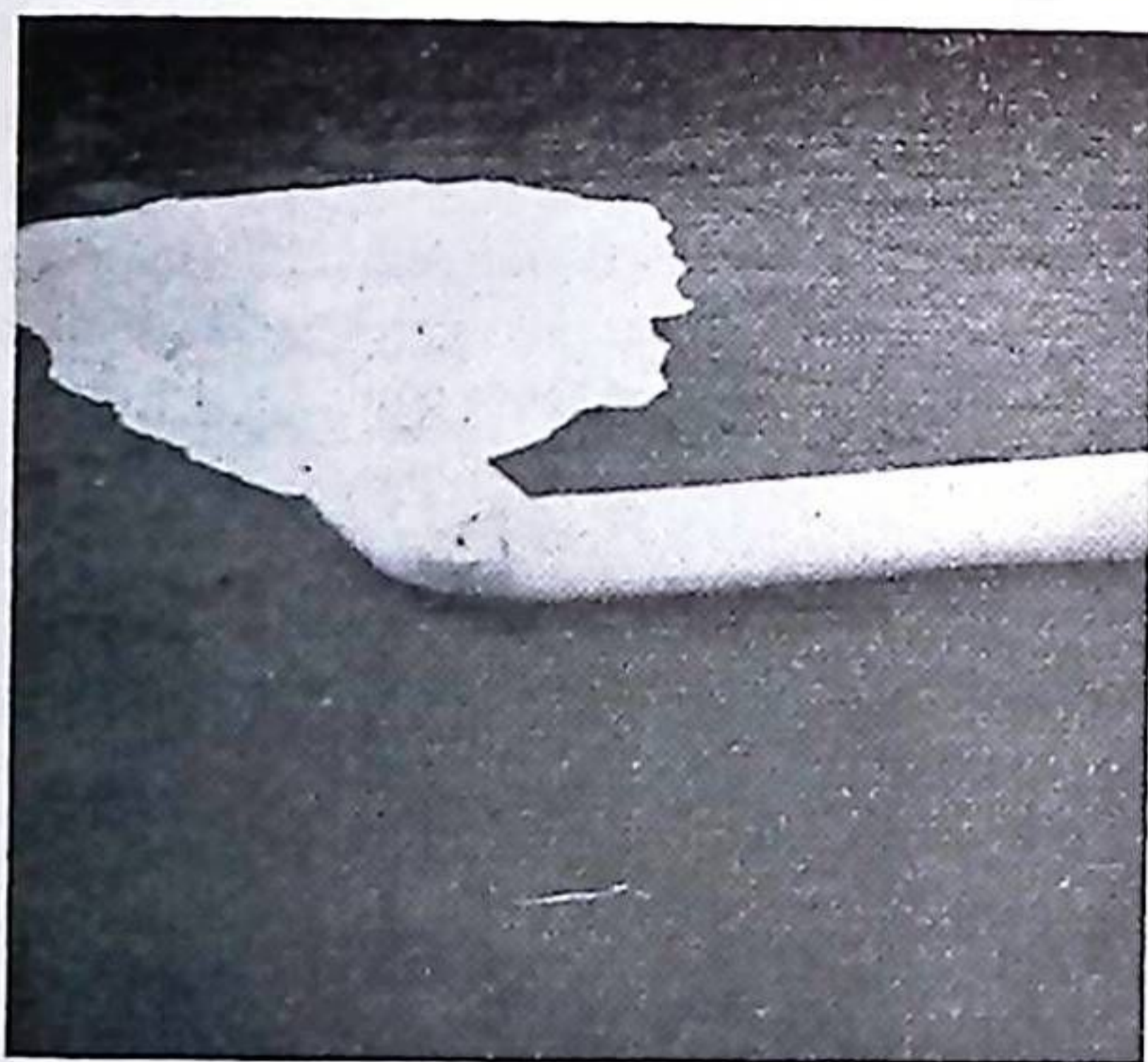

Bild 16. Slangen, vars "främre" del för skummets expansion är grövre än delen i produktledningen, dyker upp i ytan.

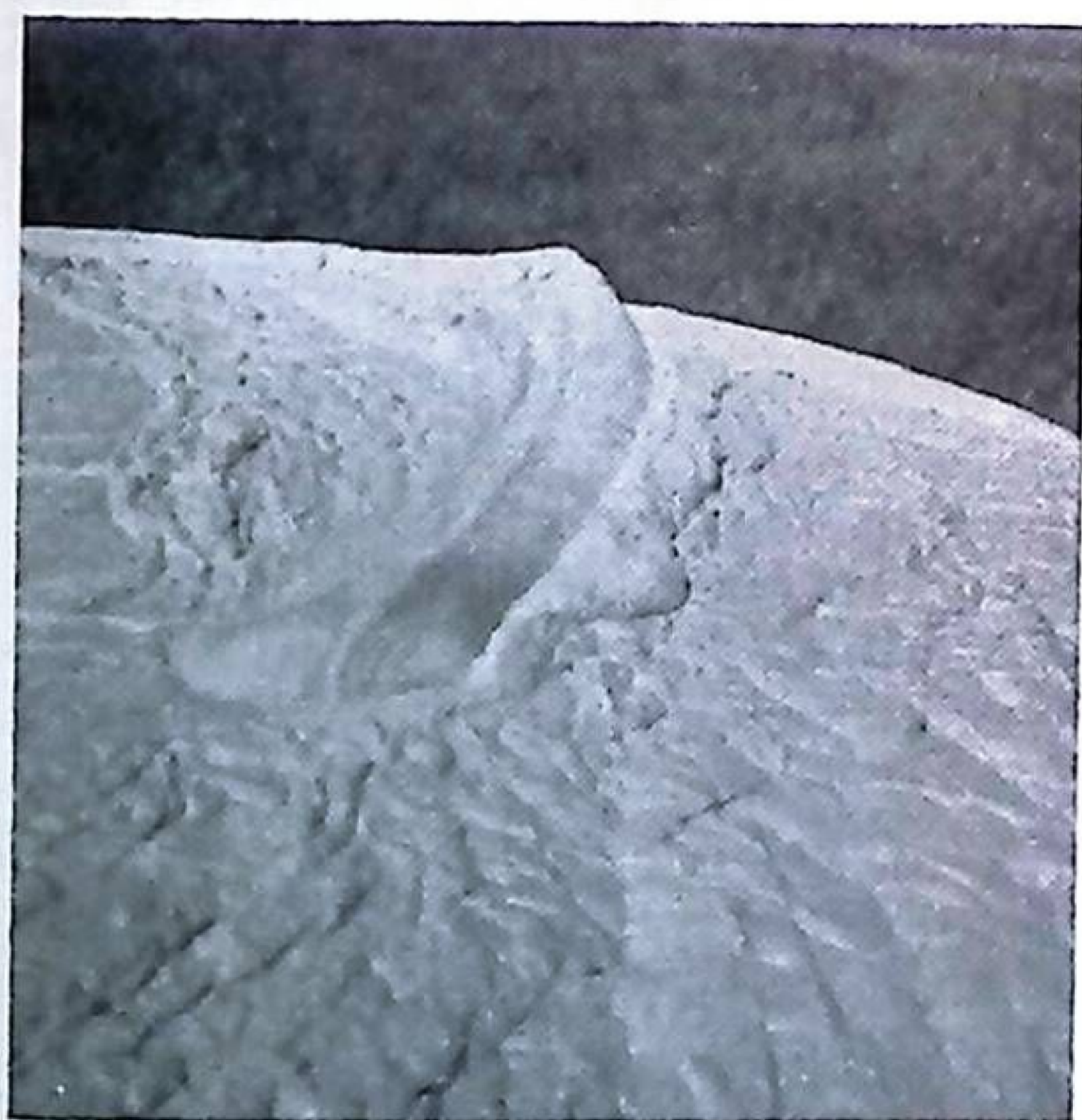

Bild 17. Skumtäcket klart.

föredraga, då härvid såväl omröring som skumsläckning av oljeytan åstadkommes.

Rörledningsarrangemang och skumalstringsorgan bli desamma för såväl semi-subsurface som subsurface. I senare fallet behövar den veckade slangen ej komma till användning.

Den amerikanska metoden med luft som omrörings-kylmedel förtjänar jämföras med subsurfacemetoden. Amerikanerna använde mindre än 1,5 m³ luft vid 0,5 kg/cm² tryck. Om man i stället hade satt in en 5 m³ skumgenerator hade man fått in c:a 4,5 m³ luft och större omröring och därtill skummets släckningseffekt. De amerikanska luftförsöken kan alltså i viss mån sägas ha givit förnyad aktualitet åt sub-surface metoden med skum.

Under hösten 1952 har i Göteborg i grävda bassänger gjorts en serie övningar och försök för att ernå vissa erfarenheter. Dessa försök visade, att med lågtrycksdimma kan stora oljeytor av tunga oljor släckas. Försöken gav vidare vid handen att man nådde bättre effekt med små lätttrörliga fog-nozzel matade av 1" smalslang än med de större rören matade av 2 1/2" slang. Rörligheten hos strålföraren hade alltså ett avgörande inflytande. Från dessa försök är vidare att anteckna, att en oljeyta snabbt kan släckas av med små mängder skum genom ett parallellt med ytan riktat "skumsvep", som bringar skummet att falla ned på ytan.

De tekniska utgångsvärden, som nu berörts, måste ta form av mer eller mindre fasta anordningar på cisternerna. På denna fråga kan självfallet läggas de mest varierande synpunkter.

I Göteborg påfordra vi numera vid *alla cisterner* oavsett innehållet fasta skuminföringar; för bensin över topp, för övriga renade produkter sub-surface och för råolja (crude) både över topp och sub-surface. Vi ha i nybyggda cisterner rätt noga studerat strömningarna från botten och kommit till den slutsatsen, att för mindre cisterner räcker en införing, för större cisterner påfordras två eller flera. Vi sätter sub-surfaceanslutningarna direkt på cisternen och icke på produktledningarna.

Sammanfattning.

Hittills ha berörts släckningsmedel och släckningsmetoder, vilka tillsammans ge släckningstaktikens förutsättningar. Såsom en sammanfattning kan nedanstående synpunkter gälla.

1. Skumgeneratorerna skola medge samtidig och snabb produktion av stora skumkvantiteter.

2. Skumvätsketillgången och antalet skumgeneratorer skall beräknas till en *timmas ut-hållighet* vid svåraste fallet, för vilket skumproduktionen i Sverige beräknas till 30 cm. skumskickt på 10 min. (I Tyskland anser man enligt Dr. Brunswig att samma sak kan uttryckas till 100 cm. skumskickt över svåraste fallets totala yta).

3. Vattentillgången skall vara riklig. (Vid Koppartrans i Göteborg räkna vi å de största cisternerna en vattenförbrukning enbart för skumbildningen på 5—6 m³).

4. Skummets vattenhalt skall genom kylningens avgörande betydelse hållas relativt hög. Detta bevisas av en rad engelska tekniskt-vetenskapligt ytterst noggranna undersökningar.

5. Vattenbehovet för kylning blir betydande, större ju sämre planerad oljehamnen är.

Ytterligare ett tekniskt hjälpmedel må beröras. Hetzonens spridning nedåt i oljemassan är av yttersta vikt att kunna följa. Det finns nu s. k. indikeringsfärg, som genom en färgskiftning möjliggör för släckningsledaren att följa hetvågens väg nedåt. Denna färg, som icke är väderbeständig, skall påstrykas vid brand. Tyvärr har jag icke personligen varit i tillfälle att studera dess funktioner, utan får här nöja mig med att omtala förhållandet.

Det taktiska uppträdandet.

Det taktiska uppträdandet måste bygga på de tekniska förutsättningarna, som föreligger i varje enskild ort. Något standardiserat förfarande kan alltså knappast tänkas. Här kan alltså endast anges vissa grundregler, sammanträngda till några korta punkter.

1. Gör klart för Eder vad för sorts olja som brinner. Hetzons-oljor kräver annan taktik och teknik än t. ex. bensin. Skaffa snarast fram fyllningstablå för samtliga cisterner inom anläggningen.

2. Sätt ej in det direkta släckningsangreppet förrän tillräckliga mängder släckningsmedel och personal är för handen. Släckningsplanen för en oljehamn måste bygga på stor personal- och materialinsats redan från början.

3. Starta med skyddsåtgärder om personaltillgången icke medger att samtidigt igångsätta både släckning och skyddsåtgärder.

Kylning av ej antända cisterner är kanske den vanligaste skyddsåtgärden. Kylningen skall endast drivas så långt att konstruktionens hållfasthet säkras. För långt driven kylning kan medföra insug av brinnande låga från cistern i brand genom ventil, varigenom från ytan avgasad olja kan antändas, ofta explosivt. Denna risk är störst vid fotogen och i övrigt vid cisterner med låg fyllningsprocent. Kylning kan ofta ske med dimstrålar eller vattenridåer mellan brinnande och hotad cistern.

5. *Skyddsskum* på hotade cisterner har ofta visat sig värdefullt. Detta skikt behöver ej vara särskilt tjockt, 4—5 cm. torde i regel räcka.

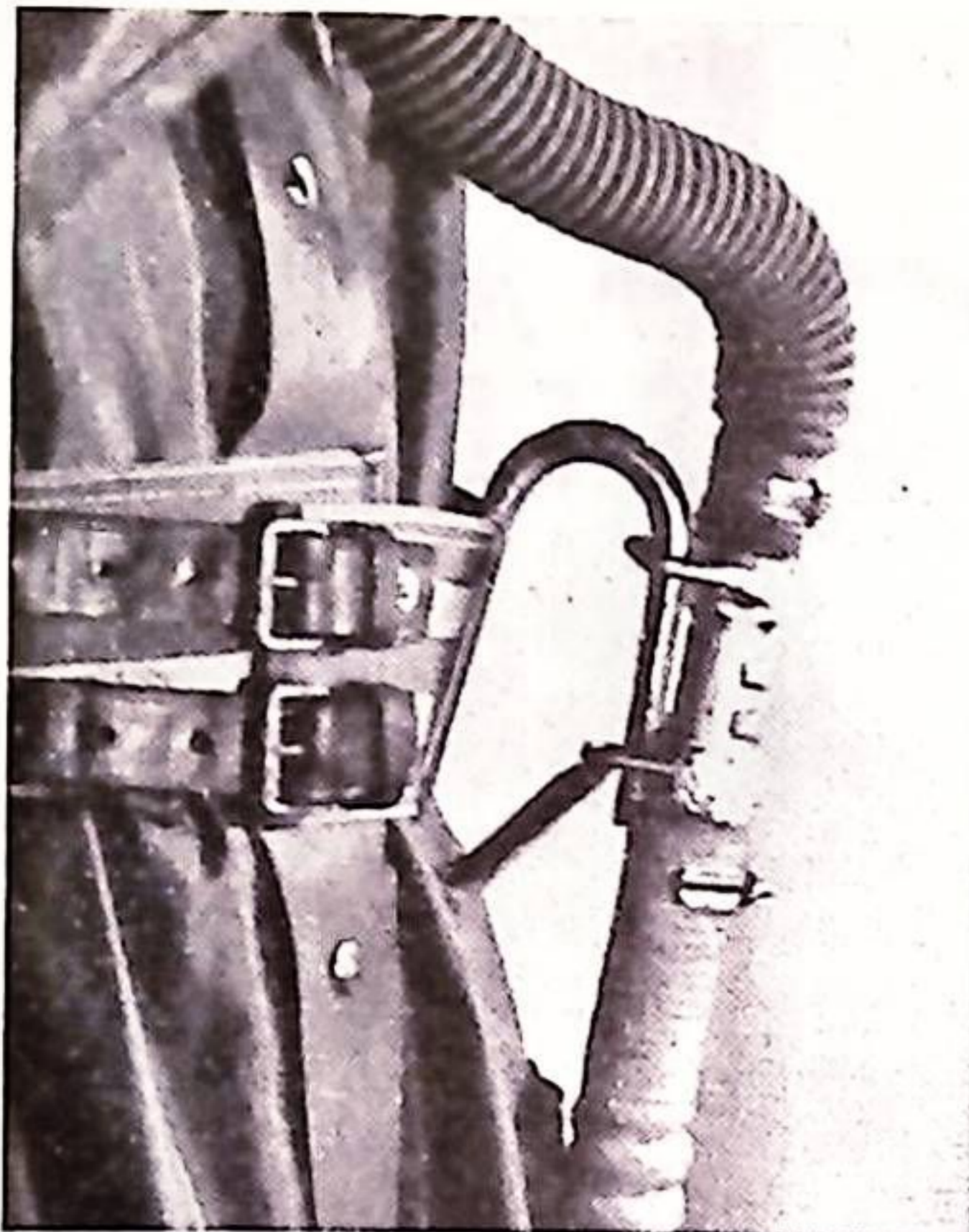
6. *Ompumpning av olja* kan endera vara undanpumpning eller fyllning. Fyllning kan komma ifråga då hotad cistern innehåller lättflyktig olja för att hålla gasen över ytan fet (=över explosionsgränsen) eller där man vill utnyttja kall olja som kylmedel för ytan genom omröring. Undanpumpning är som regel endast möjlig till relativt små kvantiteter per tidsenhet.

7. *Tömning av oljeledning* kan ofta vara av stort värde. I stället för tömning kan ibland indrivning av oljan i cisterner med tryckvatten göra samma nytta.

8. *Avbrytande* av allt pågående pumpningsarbete med oljan och därmed sammanhängande ventilavstängningar skall i regel ske omedelbart vid eldsutbrott. Detta arbete utföres bäst av oljebolagens personal.

9. Man måste räkna med att *olja kan rinna ut* ur såväl brinnande som hotade cisterner. I den mån invallning ej förekommer skall åtgärder för *tätning* och *uppdämning* ske. Sand lämpar sig väl härför. Transportmedel och personal för dessa arbeten böra på ett tidigt stadium mobiliseras. Militär kan med fördel kallas.

En oljebrand i Avenmoth vid Bristol, över vilken en mycket välskriven rapport är utgiven av "His Majesty's Stationary Office" tror jag i stort sett bestyrker vad senast sagts. Det kan här nämnas, att släckningen blev mycket långvarig beroende på en rad svåra omständigheter. Icke mindre än c:a 250 ton skumvätska användes. Till en del kan nog denna väldiga åtgång förklaras av en successiv insats av allt för kläna resurser, varvid skummets släckande förmåga aldrig kunde vinna på elden, enär

Snabbkoppling till friskluftsmask.

Nyheter

FÖR BRANDKÅRERNA

FRISKLUFTMASK nr 110 med SNABBKOPPLINGAR bestående av:

- 1 st. hjälm nr 474 V med *hel siktruta*.
- 1 st. mellanslang med *snabbkoppling*. Tillåter bäraren att, vid en hotande situation, snabbt frigöra sig från friskluftslangen. — Snabbkopplingarna äro så konstruerade, att de kunna fästas på varje typ av bälthake. Extra bälte är obehövt.
- 10 m. friskluftslang 1" med vävinnlägg och armerad med trådspirall.
- 1 st. sugkorg med dammfilter.
- 1 st. kätting med kil.
- 1 st. förvaringsväska av impregnerad, kraftig pressningsduk.

Pris Kr. 270:—/st.

D:o nr 210 med 20 m. slang. Kr. 390:—/st.

HELMASK nr 474 V med *hel siktruta* ger bäraren fritt synfält. Försedd med in- och utandningsventil. Kr. 41:—/st.

HELMASK nr 475 V med in- och utandningsventil. Tillverkad av gummerad väv. Kr. 39:—/st.

GUMMIHELMASK nr 476 V med in- och utandningsventil. Gummibandställ. Kr. 39:—/st.

IMSKIVOR, *DUBBELSIDIGT* impregnerade, 60 och 65 mm Ø. Kr. 0:60/par.

HÖGEFFEKTFILTER nr 98 F mot alla vid en eldsvåda förekommande gaser utom CO. Kr. 10:—/st.

AGA TRYCKLUFTAPPARAT "Divator" med för bäraren fullt synlig manometer placerad på ena axelremmen. Kr. 538:—/st. inkl. 1 st. tryckluftbehållare à 5 l.

Reservbehållare till d:o 5 l. Kr. 88:—/st.

Hjälm nr 474 V.

AGA "Divator".

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson

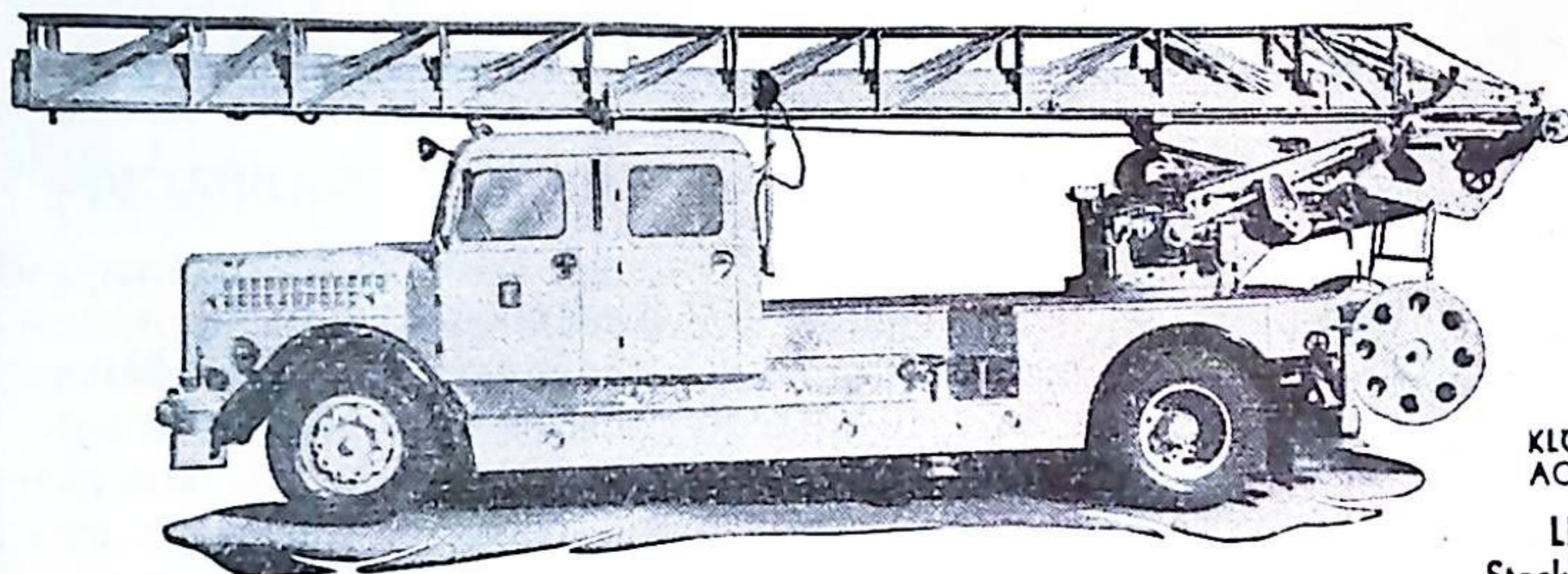
Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad

Tel. Stockholm 38 10 95

V Ä R L D S M Ä R K E T

MAGIRUS MASKIN

STEGAR

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1951

Stockholm: 3 st. 30 m. stighöjd
Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
Solna-
Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd
Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd
Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 2100 38, 2109 26

Nyheter från Brissmans

Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

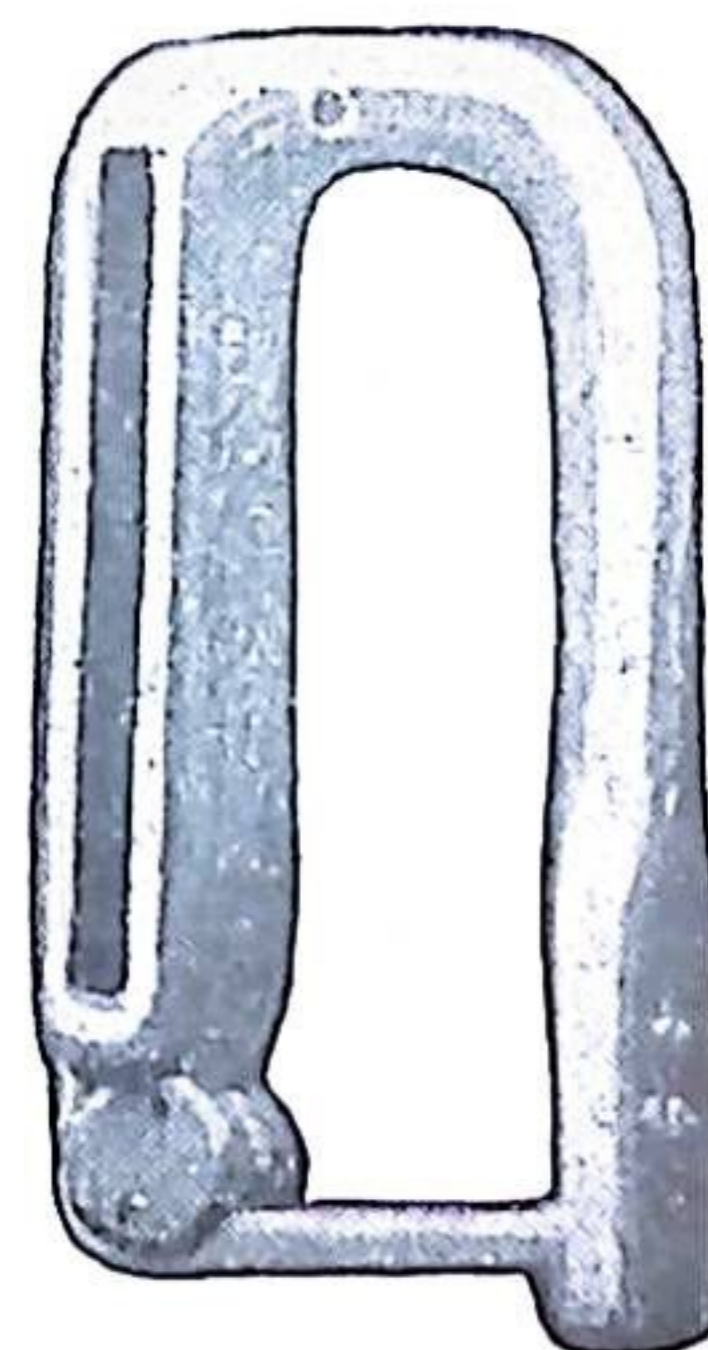
Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri.

Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

B R A N D H J Ä L M A R av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lättmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provbjelm.

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

M A L M Ö

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Att lita på
när det verkligen gäller

LINNEBRANDSLANG

STYRKA • TÄTHET • SMIDIGHET

— det är de tre viktigaste egenskaperna hos en perfekt brandslang. Kull & Hallbergs KH brandslangar har provats inom svenskt brandväsende och befunnits fullgoda i dessa — och alla andra — avseenden. Garnet i KH brandslangar spinnes av utvald, förstklassig råvara och vävningen sker i rundvävstolar av modernaste typ.

Innan Ni gör nästa års upphandling ring eller skriv till oss om närmare uppgifter på KH linnebrandslang — det lönar sig.

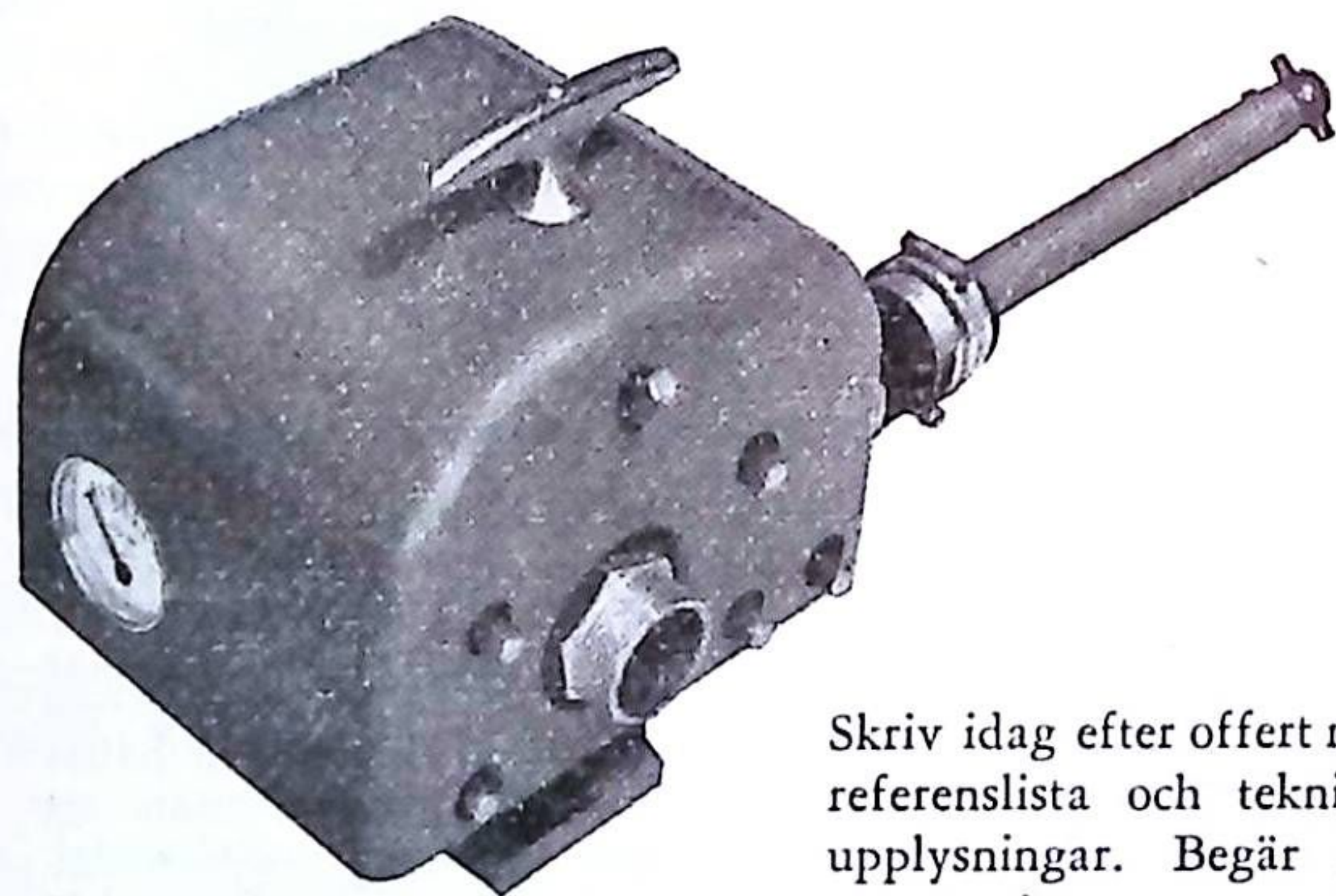
OBS! Märkningen för högsta
kvalitet: Blå-röd-blå

KULL & HALLBERGS HANDELS A.B.

STOCKHOLM VA, Karlbergsvägen 20 Tel. 307307, 307315, 307347
HUVUDKONTOR I HALMSTAD

TEMPUS FRONTPUMP

Skriv idag efter offert med referenslista och tekniska upplysningar. Begär demonstration.

Användningsområden:

På tankvagnar. Lagom stor att utnyttja vattnet i tanken.
På skogsbrandjeepar o. dyl. Monteras på alla typer av jeepar och traktorer.
På lätta fordon som förstahandsredskap innan tyngre sprutor kommit igång.
Kombinerad med Tempus Ejektor som länsypump (800 lit/min).

Fördelar:

Stor kapacitet: 180 l/min vid 5 kg/cm².
Direkt drivning från motoraxeln.
In- och urkoppling på ett ögonblick utan verktyg.
Lågt inköpspris och stor livslängd.
Helt av rostsäkert material.
Elegant inkapslad i aluminiumhuv.

AB SVENSKA TEMPUS
KUNSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Aterförsäljare: Ingenjörfirma Molin & Westberg, Mäster Johansgatan 5, Malmö. Tel. 388 40.

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?

Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM TJEDER.

Vi utarbeta utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÅRER byggas vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap. Tillverkning av: Slangväskor, slanglådor och vattentankar m. m.

(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRAN, KALMAR

Ulfeldtgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabrikat, kunna förse med vår nya inredning.

Jonsreds linnelang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

De nya oljeeldningsanvisningarna

Några kommentarer av sprängämnesinspektören A. A. Billberg.

De nya oljeeldningsanvisningarna, som omnämns redan i häfte nr 6 av denna tidskrift, ha nu utkommit från trycket och trätt i kraft. Nedan kommenteras de nya anvisningarna och speciellt avvikelserna ifrån de gamla.

I de nya anvisningarna ha de bestämmelser, som äro särskilt aktuella i samband med avsynning av oljeeldningsanläggningar, sammanförts för sig, under det att de mera detaljerade konstruktionsanvisningarna avseende olika slags cisterner samt oljebrännare och säkerhetsorgan tagits bort från de egentliga anvisningarna och lagts som bilaga. Såväl cisterner som oljeeldningsaggregat skola nämligen enligt de nya anvisningarna i regel vara försedda med skyltar eller märkning, så att det utan vidare framgår att materielen är av godkänd typ. Meningen är att avsyningsförrättaren i sådana fall icke skall behöva gå in på själva konstruktionerna och utförandet i övrigt, vilket ju för resten i de

flesta fall knappast låter sig göra sedan anläggningen färdigställts.

I. Allmänna bestämmelser vid införande av oljeeldning.

Under denna rubrik ha inga ändringar införts, men jag vill begagna tillfället att i detta sammanhang lämna ett par upplysningar på grund av framförda förfrågningar.

Orsaken till att anmälan skall ske till skorstensfejaren vid övergång till oljeeldning är dels för att han skall bli i tillfälle att kontrollera att event. inmurning av eldstaden icke verkställts på sådant sätt att sotning av pannan i allt för hög grad försvåras, dels för att han skall bli i tillfälle att sota skorstenen. Eftersom oljeeldning i regel lämnar förhållandevis litet sot och risken för skorstenseld är synnerligen liten bör man nämligen icke låta en event. latent

skumförstöringen till en början var större än de tillförda kvantiteterna. Det har vidare konstaterats att skyddsarbetet med t. ex. kylning på grund av bl. a. vattenbrist icke kom igång tillräckligt snabbt.

Ytterligare ett par problem förtjänar till sist att beröras. Brand i oljehamnar, som drabbar fartyg kan medföra särskilda risker. Om fartyget *icke* skadas så svårt, att oljan rinner ut på vattnet torde branden med tillämpning av de taktiska principer, som berörts, och utnyttjande av de befintliga tekniska resurserna kunna bemästras.

Om fartyg eller cisterner remnar, så att brinnande olja rinner ut på vattnet, står släckningsmanskaper inför ett betydligt svårare problem. Flodsprutor och andra hjälpfartyg kunna ej röra sig obehindrat på det aktuella vattenområdet, landgående pumpar och motorsprutor kunna ej uppställas vid kajer och pirar o. s. v.

Denna fråga är emellertid så omfattande, att den knappast kan inrymmas inom detta fördrag i annan form än som en kort summering.

1. Erfarenheter från kriget, från amerikanska bränder, från branden i Nådendal invid

Åbo i Finland m. fl. tyder på att oljans utbredning på vattnet icke blir så omfattande, som man haft anledning misstänka. Här tycks bl. a. vindförhållanden med en accentuerad vind in mot brandcentrum inverka mot oljans utbredning.

2. De tyngre oljorna slockna när oljeskiktet tunnare ut på grund av det underliggande vattnets kylning.
3. Oljestängsel synes vara ett tveeggat skyddsmedel. Om olja brinner inom slängslet sker icke den uttunning av tjocka oljor, som berörts under punkt 2. Det fartyg, som ligger inom oljestängslet synes vara dömt till undergång. Oljestängsel böra vara så anordnade, att de kan släpas undan vid alla lägen om så skulle visa sig lämpligt. I flodhamnar kan ett oljestängsel, som icke är förankrat vid land, utan öppnar sig utströms tjäna det ändamålet, att leda oljeströmmen i en mera ofarlig riktning. Försök tillsammans med marinmyndigheterna i Göteborg har visat, att enkla stocklänsor med "köl" av plåt i sådant syfte kan bjuda god effekt.

risk härför finnas kvar på grund av event. förefintlig kraftig sotbeläggning från det tidigare använda bränslet. Härtill kommer att oljeeldningsstötet ofta lägger sig som en mycket seg och glatt hinna, vilket gör att det kan vara mycket svårt att rensa skorstenen ordentligt om denna hinna täcker ett underliggande lager av koks- eller vedeldningsstöt.

II. Fastighetsuppvärmning med varmvatten eller lågtrycksånga, där eldningsolja användes.

1. Placering och storlek av oljecisterner.

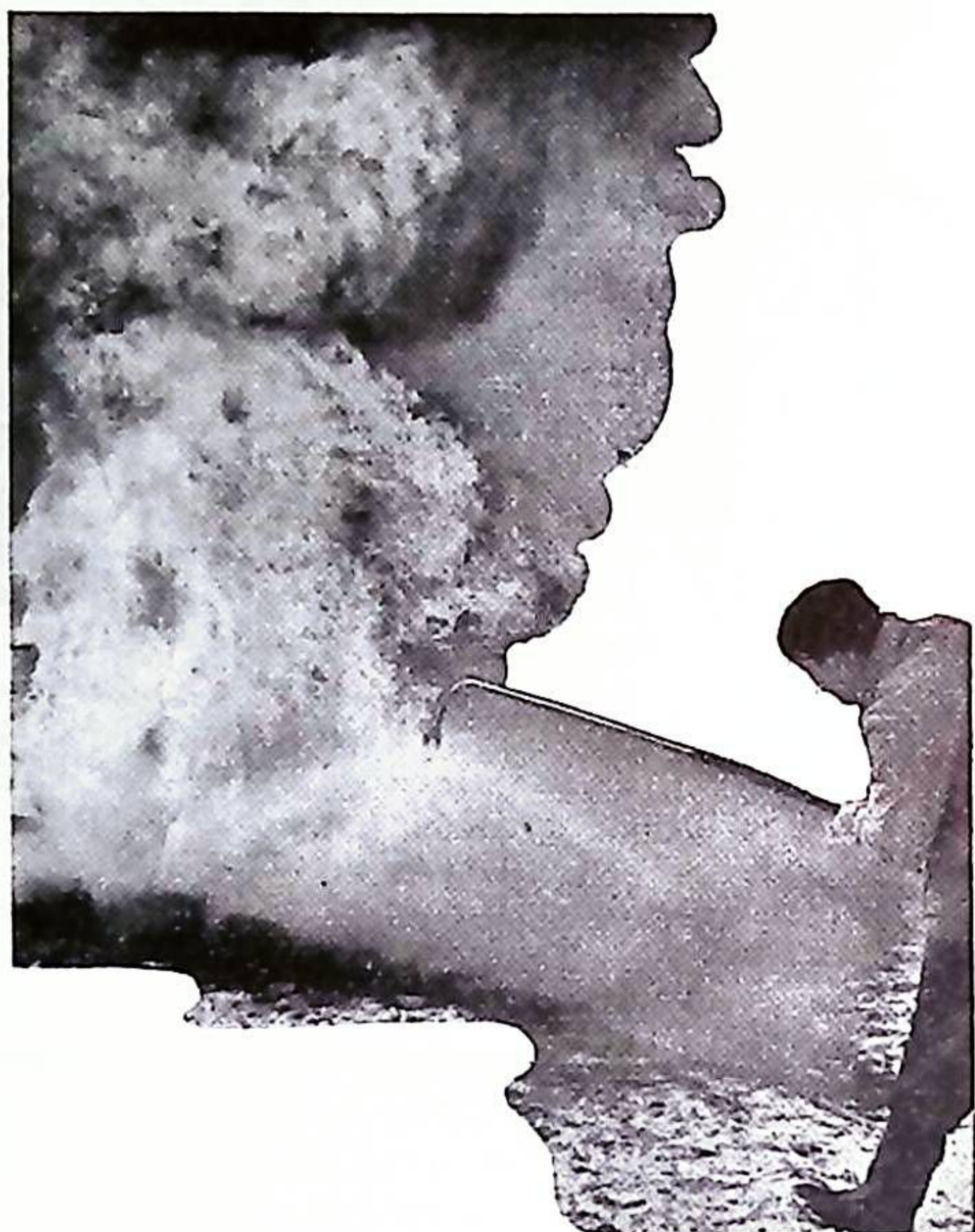
Beträffande *utombuscistern* belägen ovan jord har i de nya anvisningarna framhållits att avståndet till icke brandsäker byggnadsdel skall bedömas med hänsyn till storleken hos cisternen men utgöra minst 5 m. samt att vederbörande brandchef skall höras härom. Vid den bedömning av säkerhetsavstånd som här kan komma ifråga, bör man hålla i minnet att eldningsoljecisternen icke bör betraktas som den primära brandrisken. Bedömningen bör i huvudsak grunda sig på vilka risker som kunna anses föreligga för att oljecisternen upphettas och sättes i brand av en eldsvåda i närbelägna byggnader eller upplag. Härvid bör man givetvis taga viss hänsyn till vilka möjligheter som finnas att hålla oljecisternen kyld genom vattenbegjutning.

Ifråga om *inombuscisterner* har den betydelsefulla lättnaden införts, att gränsen för oljeförråd, som får förläggas i icke brandsäkert källarutrymme eller i pannrum, höjts från 3.000 till 6.000 liter. Denna ändring har införts på framställning från såväl oljebolagen som bränslekommissionen för att förbättra landets bränsleberedskap och underlätta oljedistributionen. Se även Tekniskt Meddelande nr 35 från Bränslekommissionen. Det är framför allt viktigt att villor och mindre fastigheter, som ligga mer eller mindre svårtillgängligt i ytterområdena av tätorter, så långt möjligt få utöka oljeförrådet, så att detta räcker helst hela bränslesäsongen, i varje fall över själva vintern. De hittills gjorda erfarenheterna ifråga om brandriskerna från själva oljeförrådet ha icke ingivit några betänkligheter mot den nyssnämnda ändringen.

Ifråga om säkerhetsanordningar mot katastrofläckage genom överfyllning av oljecistern

eller på grund av event. brand i fastigheten av sådan art att oljecisternen kommer i farozonen, har man likaledes ansett sig kunna medgiva avsevärda lättnader som förenkla och förbilliga anläggningarna. Sålunda fordras ifråga om *cylindriska cisterner med kupade gavlar* inga som helst anordningar för uppsamling av event. läckageolja. Även ifråga om övriga slag av oljecisterner, alltså även lådformade, har kravet på invallning avsevärt lindrats. Principen är beträffande sådana cisterner endast att läckageolja skall förhindras att stiga upp i eldstaden eller rökkanalerna, och ej heller får läckageolja kunna rinna ut i angränsande utrymmen. I allmänhet står pannan så högt och är så inmurad i eldstadsbotten att även om hela oljemängden skulle täcka pannrumsgolvet, så når oljan icke så högt upp att den kan rinna in i själva eldstaden. Däremot är det ofta nödvändigt att höja dörrtrösklarna till pannrummet.

Bland möjligheterna att hindra farlig spridning av läckageolja nämnes också golvavlopp, som ur brandsäkerhetssynpunkt är den mest idealiska säkerheten, men tyvärr har man, som bestämmelserna hittills tillämpats, icke haft mycket nytta härav, beroende på att det i allmänhet ansetts att de lokala bestämmelserna i byggnads- och hälsovårdsstadgor inneburit att icke ens olja från katastrofläckage får kunna komma ut i avloppet. Man blev härigenom hänvisad till att antingen sätta igen avloppet eller genom invallning förhindra oljan att sprida sig över sådana golv, där golvavlopp fanns. Emellertid torde denna tolkning knappast vara riktig. Det är ju nämligen icke fråga om någon risk för att eldningsolja normalt kommer in i avloppet i ett vanligt pannrum, där det finns en oljecistern utan invallning. Riskerna härför är i själva verket synnerligen minimala enligt vad många års erfarenhet nu visat, och några nämnvärda kvantiteter kan endast komma in i avloppet vid vad man skulle vilja kalla katastrofläckage, närmast i samband med eldsvåda. Det är sålunda endast fråga om rena olyckshändelser, och enligt vad som kan inhämtas av rättspraxis i liknande fall så kan man icke anse att dylika sällsynta nödsituationer falla under de förutnämnda ofta förefintliga förbudena mot att utsläppa olja i avloppet. Med utgångspunkt härifrån kan man därför anse att golvavlopp må kunna godtagas för att avleda olja vid katastrofläckage och vidare att befintliga golvav-

ABA applikatorrör

Omställbart med ett handgrepp från vattendimma till hel stråle. Enkel, robust konstruktion. Helt förkromat. Vridbart rör. Lätt utbytbar sil. Ringa vattenåtgång — minskad risk för vattenskador. Längd 1,8 m, 45° böjning.

ABA vattenpistol

Ett effektivt smalslangmunstycke, manövrerbart med en hand från avstängning till dusch och full stråle. Fjäderspärr för låsning i olika lägen.

ABA-flex smalslang

Invändigt gummerad. Lågt friktionsmotstånd. Smidig och lätthanterlig. Tät och hållbar.

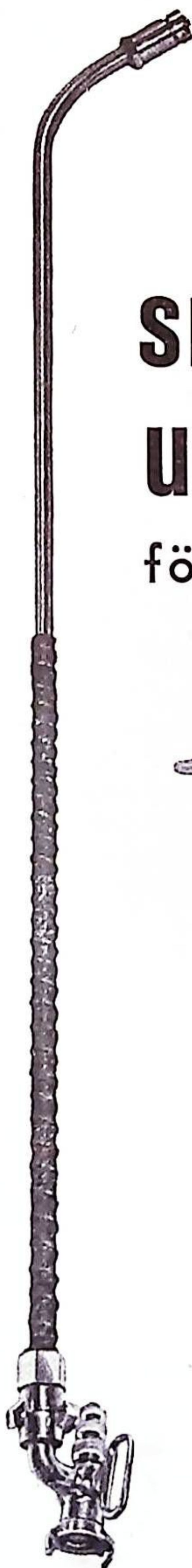
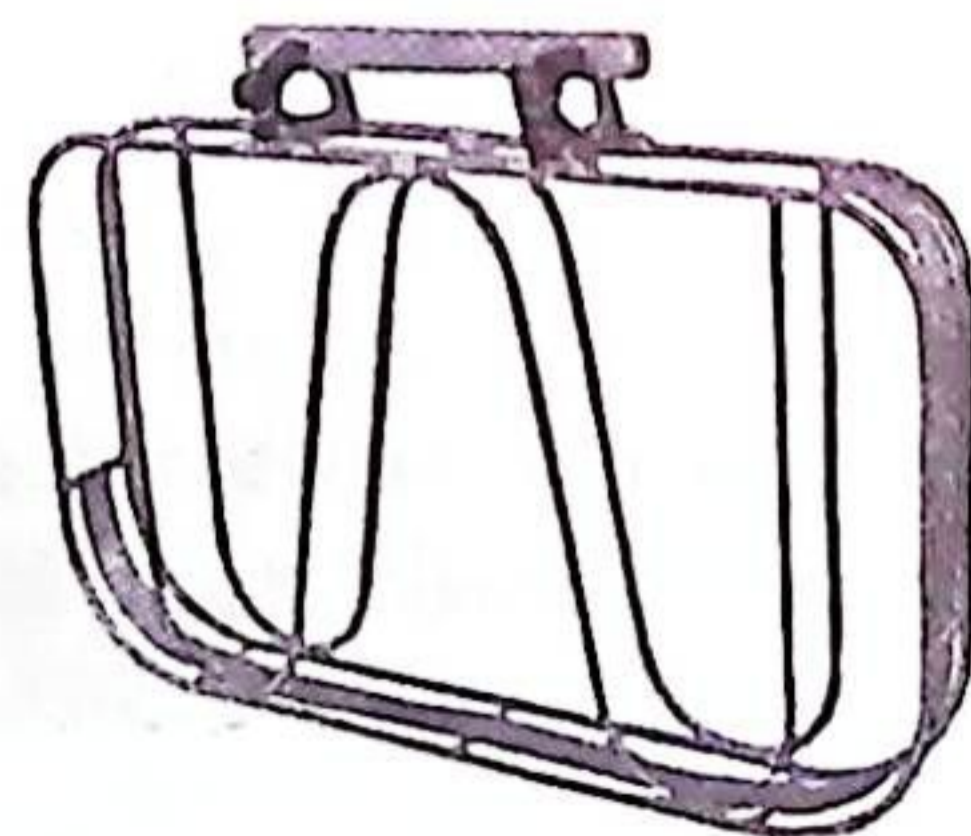
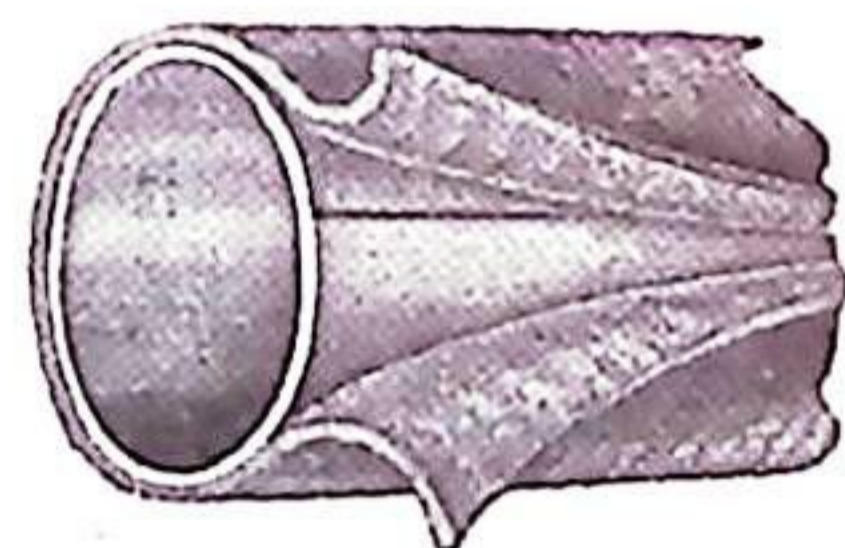
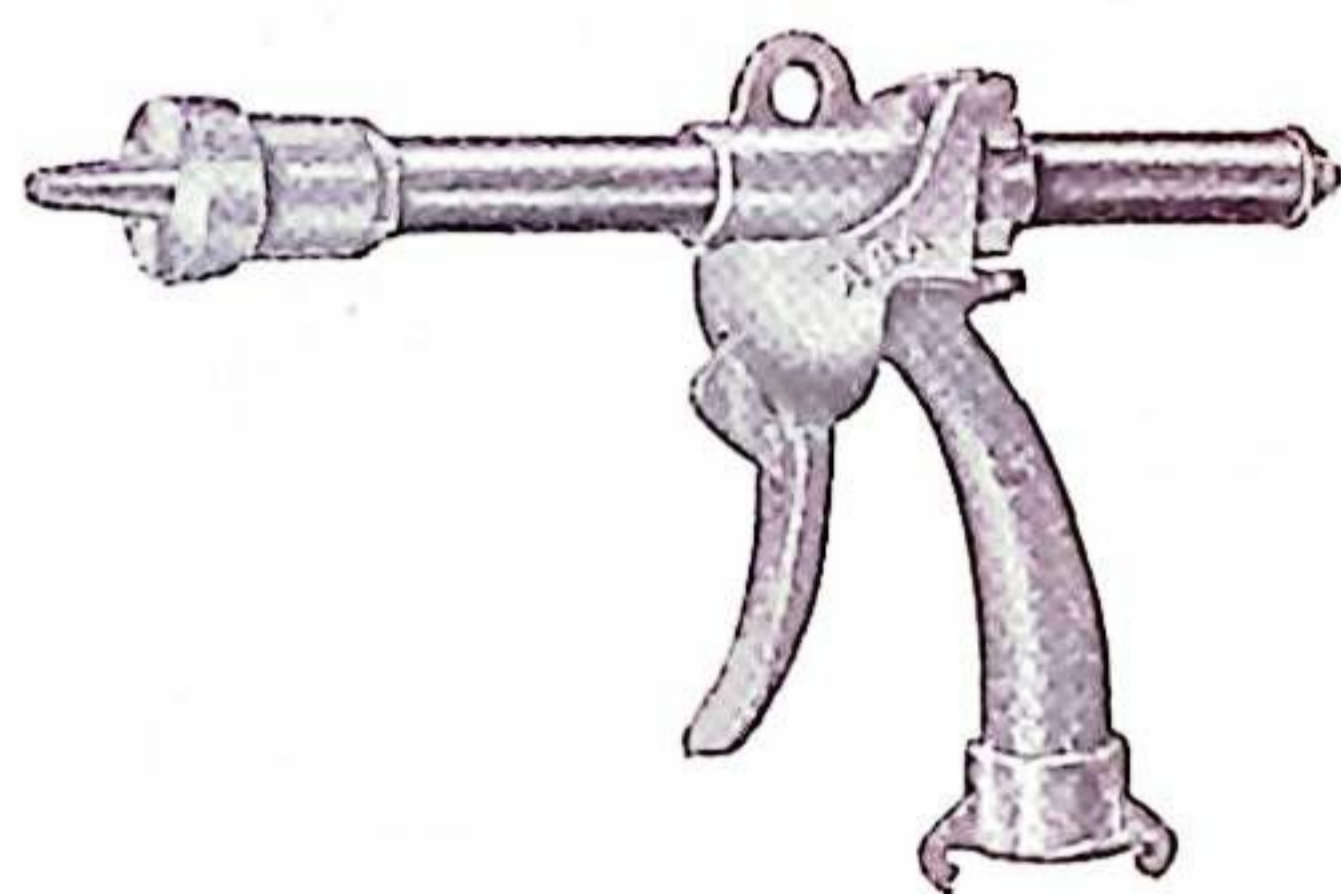
ABA slanglåda

Tillverkad av rundjárn och kadmierad mot rost. Speciellt utformade handtag skydda knogarna och ge balans åt lådan. Idealisk när det gäller utläggning av slang i smala passager.

ABA

smalslang- utrustning

för effektiv eld-
bekämpning

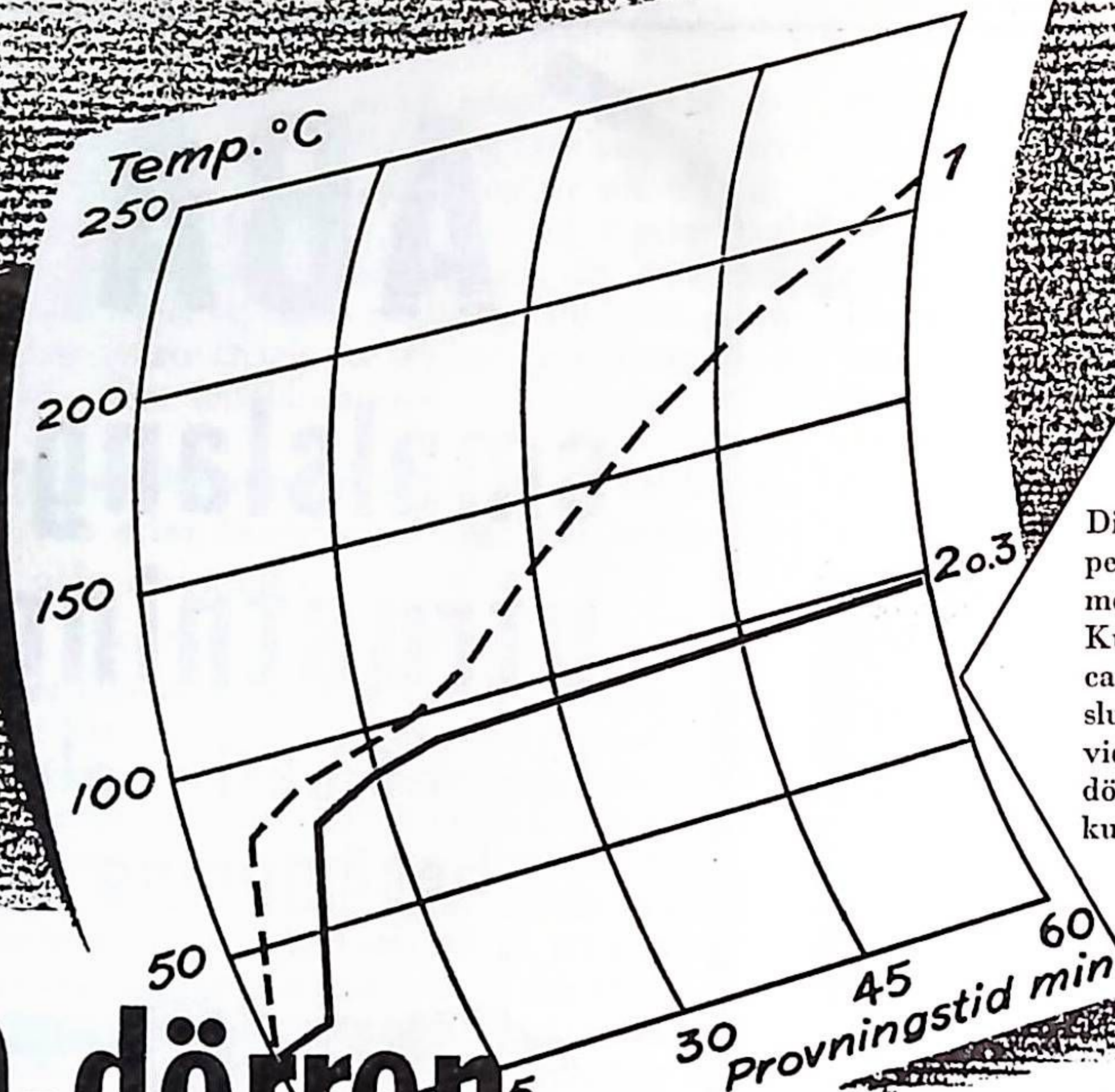
ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB

Scheelegatan 28

STOCKHOLM

Tel. 52 07 95

Avdelningskontor: Hälsingborg, Nytorrgatan 87 B, tel. 130 09
Borås, Bergdalsgatan 20, tel. 208 54

Diagrammet visar RD-dörrens yttemperatur under 1 timmas brandprovning med upp till 925° C på eldsidan. Kurvorna 2 och 3, vilka representera ca 98 % av dörrens totala yta, visa en sluttemperatur av knappa 100° C. Endast vid låslådan (kurva 1) — ca 2 % av dörrens totala yta — slutar temperaturkurvan på något över 200° C.

RD-dörren en ännu bättre branddörr

En ännu bättre branddörr

blev den nya RD-dörren tack vare Rosengrens kända "kassaskåpsisolering". Denna består av en fast, gjuten massa med kristalliskt bundet vatten, som vid hetta frigöres och verkar avkylande. Det är denna frigöringsprocess, som i första hand ger RD-dörren dess oöverträffade brandskyddsisolering.

Bättre som gångdörr

RD-dörrens kraftiga stagning — inte endast vertikal utan även horisontell — jämte den gjutna isoleringsmassans styvhet gör dörren särskilt stabil och oöm. Tack vare "kassaskåpsisoleringens" stora isoleringseffekt har RD-dörren kunnat konstrueras tunn och smidig.

Billigare att installera

Kraftig specialriktad karm av 2 mm stålplåt jämte perfekt dörrinpassning eliminerar fördyrande riktningsmoment vid installationen.

Rosengrens först med officiellt godkända dubbeldörrar och skjutdörrar

Rosengrens var den förste tillverkare som kunde erbjuda även officiellt brandklassificerade dubbeldörrar och skjutdörrar.

Byggnadsstadgan kräver officiellt godkända branddörrar

Enligt byggnadsstadgans §§ 65 och 70 skall branddörr, där sådan föreskrives, vara av minst s. k. brandhärdig klass. Detta innebär, att branddörren officiellt typprovats under minst en timme i en temperatur uppgående till 925° C.

Förvissa Eder om att den branddörr Ni installerar bär det officiella provningscertifikatet.

BRANDHÄRDIG KLASS B 1
- BRANDPROVNINGSTID 1 TIM -
TILLVERKNINGEN KONTROLLERAS
AV STATENS PROVNINGSANSTALT
FÅR EJ ÖVERMÅLAS
ROSENGRENS · GÖTEBORG

Ring eller skriv till oss, så skall vi omedelbart ge Er alla uppgifter om RD-dörren — den ännu bättre branddörren.

ROSENGRENS

E. A. ROSENGRENS AKTIEBOLAG
Göteborg - Stockholm - Malmö - Norrköping

lopp ej behöva igensättas därest invallning, som hindrar olja att nå golvavloppet, saknas, oberoende av ev. förbud i byggnads- eller hälsovårdsstadgor mot att utsläppa olja i avloppsnätet.

En jämförelse på ett närstående fall skulle kunna ytterligare klargöra saken. I garage skall det som bekant i regel finnas s. k. bensinavskiljare i avloppet för att förhindra att olja kommer ut i avloppsnätet. Anordningen är trots namnet icke egentligen avsedd för bensin utan för spillolja, som ju alltid i större eller mindre grad droppar ned på golvet från bilarna. Om icke avskiljaren funnes skulle nämligen vid spolning av garagegolvet olja tämligen regelbundet komma ut i avloppsnätet. Uppkommer det ett katastrofläckage är emellertid bensinavskiljaren utan verkan. Den kan ju nämligen endast taga emot en ganska liten mängd olja. Kommer det mycket olja rinner denna igenom avskiljaren. Det har trots detta förhållande aldrig varit tal om att invalla bilarna så att ev. katastrofläckage från bränsletankarna eller vevhus eller andra oljeförande delar hos bilen hindras att rinna ut i avloppet. Vid jämförelse med förhållandena ifråga om eldningsoljecisterner är det dessutom att märka att bensin ger brännbar och explosiv atmosfär i avloppsnätet om den kommer ut i detta, under det att eldningsolja i detta hänseende är alldeles ofarlig.

Vid bedömandet av riskerna av eldningsolja-upplag inomhus bör man, ehuru det icke finnes något direkt därom utsagt i anvisningarna, taga hänsyn till om fastigheten är särskilt brandfarlig eller icke samt om densamma är förhållandevis fribelägen eller ingår i särskilt brandfarlig kvartersbebyggelse. De tillfällen då eldningsolja-förrådet medverkat vid fastighetsbrand äro glädjande nog ytterligt få och synas såvitt Inspektionen kan bedöma icke ens uppgå till i medeltal ett fall per år. Med hänsyn härtill synes man icke böra bedöma riskerna mera allvarligt utom möjligen ifråga om brandfarlig sammanhängande kvartersbebyggelse.

Vidare må beträffande placering av oljeförråd i villagarage erinras om vad som anföres i kommentaren till de gamla bestämmelserna i nr 10, årgång 1947 av Brandkårstidskrift. Om källarutrymmena äro mindre lämpliga för anordnande av oljeförrådet kan nämligen garaget vara att föredraga på grund av brandsäkrare avskiljning från huset i övrigt. Om marken

utanför lutar från garaget bör invallning eller tröskel vid garageporten icke anordnas. Där- emot fordras givetvis alltid tröskel vid dörr, som leder till andra lokaler i huset.

Vad slutligen beträffar pannrummets utförande ur brandsäkerhetssynpunkt så har den gamla bestämmelsen 1 e), angående åtminstone flamskyddande beklädnad ovanför pannan och oljeledningsaggregatet samt väggen intill, utbytt mot en ny bestämmelse 1 f), som lyder: "Trä, som ej är åtminstone flamskyddat, får icke finnas närmare än 2 meter från eldstads- eller sotuttagningsöppning, ej heller närmare än 1,5 meter från tak till icke inmurad pannas översida. Är trä försett med brandhärdig beklädnad kunna nämnda avstånd minskas till hälften."

2. Utförande av oljecisterner.

Bestämmelserna rörande plåtcisterner vad beträffar plåttjocklek m. m. äro enligt de nya anvisningarna mycket mera detaljerade och bättre anpassade efter hållfasthetskraven vid olika konstruktioner och storlekar. Bestämmelserna ifråga ha emellertid överförts till bilagan. Meningen är nämligen att avsyningsförrättaren i regel icke skall behöva befatta sig med att granska utförandet i detalj, utan det förutsättes vara tillräckligt med att han konstaterar att oljecisternen ifråga är försedd med enligt de nya bestämmelserna föreskriven skylt upptagande tillverkarens namn, provningsdatum, plåttjocklek samt effektiv rymd i liter hos cisternen. Genom att tillverkaren sålunda i och med skylten deklarerar att cisternen är provad på sätt som anvisningarna i bilagan föreskriva, hoppas man ha skapat en bättre garanti mot dåligt utförda cisterner. I tveksamma fall kan avsyningsförrättaren emellertid dessutom fordra att installatören skall avge en uttrycklig försäkran att oljecisternen är utförd enligt Sprängämnesinspektionens normer eller — därest cisternvolymen överstiger 50.000 liter enligt Kungl. Arbetarskyddsstyrelsens normer — uppgifter angående dag för täthetsprovning (tryckprovning) samt rörande på vad sätt provningen utförts. Som synes lägges ansvaret för oljecisternens utförande ur säkerhetssynpunkt helt och hållet på tillverkaren resp. installatören och avsyningsförrättaren har endast ett mycket begränsat formellt ansvar, vilket synes rimligt med hänsyn till omöjligheten för denne att kunna kontrollera utförandet i detalj.

Bland de bestämmelser, som finnas intagna i bilagan rörande plåtcisterner, kan förtjäna omnämnas att lådformade cisterner skola utföras så att taket eller locket utgör svagaste delen, så att i händelse av att cisternen skulle sprängas på grund av onormalt tryck t. ex. vid överfyllning; läckaget begränsas till överdelen, varigenom mängden uttrinnande olja icke behöver bli så stor.

Beträffande övriga slag av cisterner bör kanske nämnas att betongcisterner alltmer börja användas. Tillsvdare måste man nog räkna med att betongcisterner måste godkännas av Sprängämnesinspektionen i varje särskilt fall, men det kan ju tänkas att särskilda typgodkännanden så småningom komma att utfärdas av Inspektionen i den mån serietillverkning kommer igång. En intressant tillämpning av betongcisterner är att anordna hela bränslerum för eldningsolja genom att täta väggarna med särskild ytbetong eller impregneringsmedel eller genom att bekläda dem med tunnplåt lagd dikt an mot betongen. Vid dylika bränslerum bör anordnas kraftiga manluckor upptill på taket eller på sidan för att möjliggöra inkastning av fast bränsle, därest oljebrist skulle inträffa, liksom även lämpliga manluckor nedtill för uttagning av fast bränsle. Denna omställbara typ av bränsleförråd har tilldragit sig stort intresse och det är mycket möjligt att den kommer att bli vanlig vid nybyggnader hädanefter. Utrymmet blir 100 %-igt utnyttjat även för olja och möjligheterna att taga in större delen av årsbehovet eldningsolja underlättas högst avsevärt.

3. Utförande av rörledning m. m.

Under denna rubrik har framför allt ändrats bestämmelserna om avluftningsrörets dimension. Diametern får nämligen enligt de nya anvisningarna icke understiga $\frac{3}{4}$ av påfyllningsledningens diameter och skall dessutom vara minst $1\frac{1}{4}$ " vid cylindriska och 2" vid lådformade cisterner. Dessa bestämmelser ha tillkommit efter utförda försök med påfyllning av olika slags cisterner och avse att minska risken för cisternsprängningar vid överfyllning. Förutsättningen är emellertid att även nästa bestämmelse om avluftningsrören iakttages, nämligen att avluftningsröret skall vara neddraget minst 5 cm under cisternens tak eller lock — vid små cisterner mera — så att luftkudde bildas under

cisterntaket vid ev. överfyllning av olja, varigenom tryckstegringen icke blir så häftig. Om cisternen är försedd med dom kan denna givetvis också tjäna som luftkudde.

En annan viktig nyhet ifråga om rördragningen gäller förbindelserör mellan flera cisterner i det att sådant förbindelserör enligt de nya bestämmelserna skall hava minst 50 % större diameter än påfyllningsröret. Avsikten är att minska risken för att de övriga cisternerna komma alltför långt efter vid påfyllningen jämfört med den cistern, i vilken påfyllningsröret mynnar.

Ifråga om ventiler på oljeledningarna har bestämmelsen om placeringen av oljeventiler framme vid pannan slopats, då den visat sig medföra alltför stora komplikationer utan motsvarande nytta. De nya bestämmelserna säga endast, att det skall finnas lätt åtkomlig avstängningsventil dels så nära cisternen som möjligt, dels vid brännaren.

4. Brännare och säkerhetsorgan.

Beträffande oljebrännare innehåller de nya huvudbestämmelserna endast att brännare jämte reglerings- och säkerhetsorgan skola vara av typ som godkänts av Sprängämnesinspektionen. Detaljanvisningarna härom ha överförts till bilagan, eftersom avsyningsförrättaren i regel endast behöver konstatera att fabrikatet ifråga är godkänt.

Bestämmelsen att helautomatisk oljeeldning med intermittent drift ej får förekomma vid stora pannor utan särskilt tillstånd har i princip bibehållits, men storleksgränsen har ändrats från att gälla över 50 m² eldyta per panna till att gälla över 50 liter olja i timmen per panna. I regel innebär detta emellertid i praktiken oförändrade villkor. Dessutom har på denna punkt tillkommit ett undantag i det att vissa oljeeldningsaggregat och kontrollorgan numera finnas, som äro särskilt typgodkända för stora pannor, och ifråga om dessa fordras icke särskilt tillstånd.

Övergångsbestämmelser.

Dessa stadga att "redan befintliga anläggningar, under montering befintliga samt före utfärdandet av de nya anvisningarna beställda anläggningar behöva icke ändras enligt de nya anvisningarna."

Varje brandstyrelseledamot sitt eget exemplar av Brandkärstidskrift!

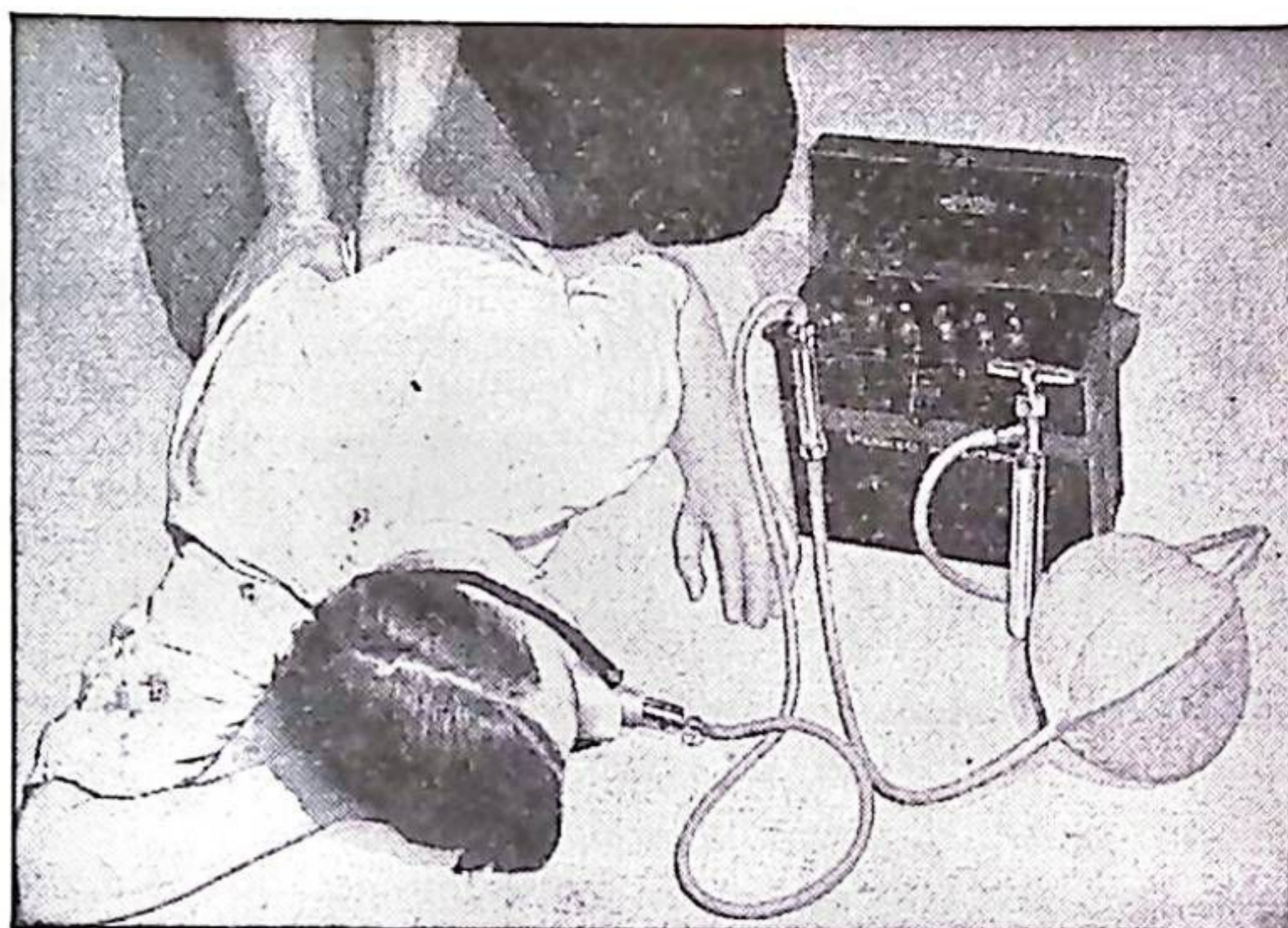
Nyhet!

Sparklets lätttransportabla

Återupplivnings- apparat "R. J. C."

i behändigt etui — en speciell
AMBULANS-utrustning

Användes av *Brandkårer, Röda
Kors, Polis, Läkare och
Industrier* m. fl.

Brandmannens mod och ansträngning är förgäves, om den nödställdes andning får upphöra — snabbt ingripande med en "Sparklet"-apparat är av *vital* betydelse för framgången.

Begär prospekt och pris från ensamförsäljaren:

BRANDREDSKAPSFIRMAN

W W E N I U S

AKTIEBOLAG

Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG

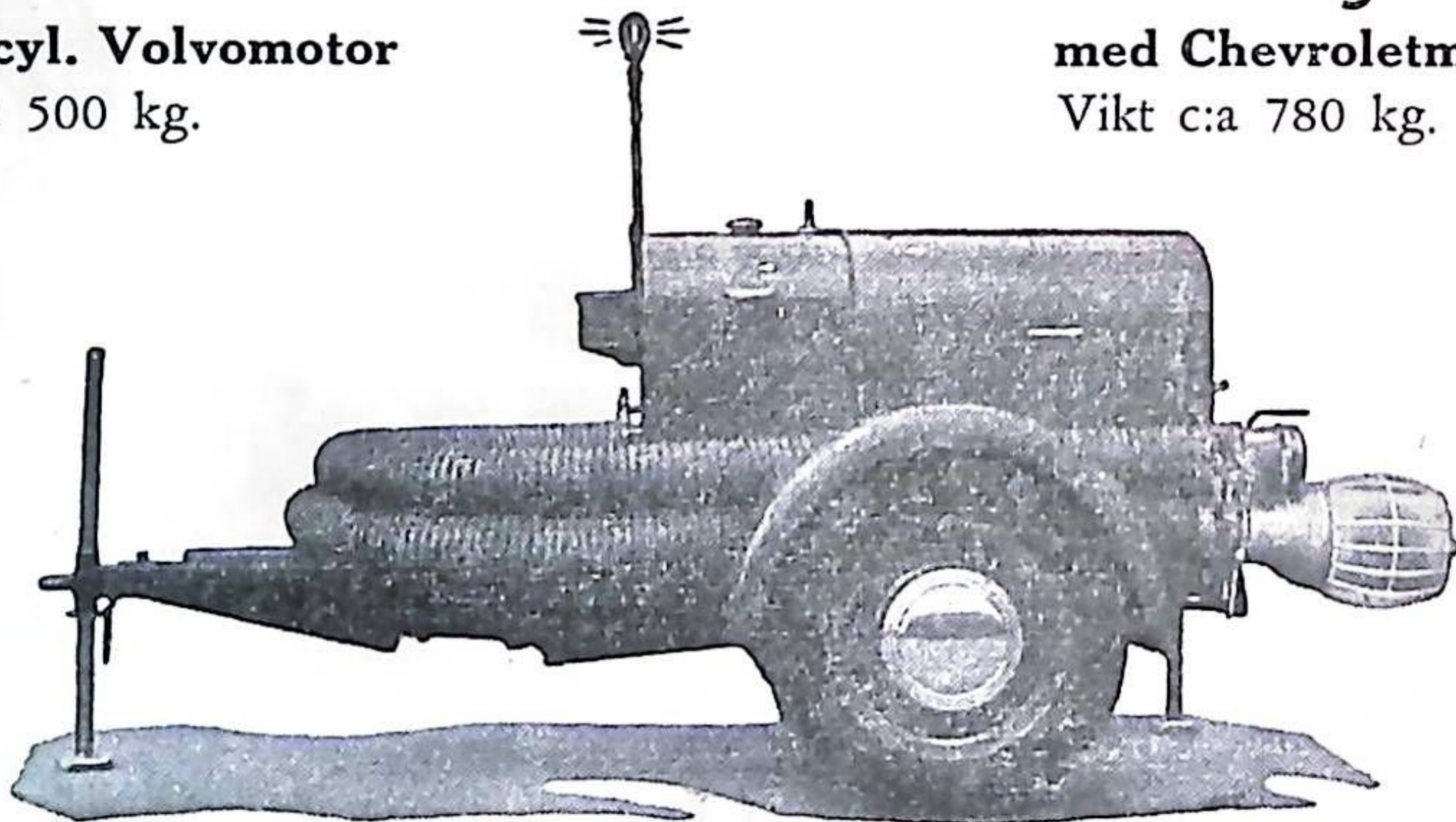
Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

1200 liter "RV 4"

med 4-cyl. Volvomotor
Vikt c:a 500 kg.

2500 liter "Ruberg 2500"

med Chevroletmotor
Vikt c:a 780 kg.

Avgasejektor — Oljekylning

Wilh. Rubergs Fabr. AB, Långebro

Tel. Kristianstad 101 74 - 101 78 - 162 78

Befattningen som

vice brandchef

vid Eskilstuna stads brandkår ledigförklaras för tillträde snarast möjligt. Lön enligt Ca 23 samt fri beklädnad enligt särskild beklädnadsplan. Avgifter för befattningshavarens pensionering betalas helt av staden. Önskar sökande tillgodoräkna tidigare tjänstgöring för löneklassuppflyttning skall detta meddelas i ansökan. Befattningshavaren är skyldig emot fastställd hyra bebo anvisad tjänstebostad. Kompetensvillkor: Brandchefskurs kat. I.

Befattningshavaren är skyldig underkasta sig gällande tjänste-, avlönings- och pensionsbestämmelser samt de ändringar däri, som kunna komma att beslutas. Om normalpensionsreglementet av stadsfullmäktige antages skall det tillämpas för befattningshavaren.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg, styrkt meritförteckning och de handlingar, sökande önskar åberopa, samt på begäran läkarintyg, skall vara brandchefen tillhanda senast den 5. januari 1953. Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. 366 31.

Eskilstuna den 1 december 1952.

Brandstyrelsen.

Brandmästare.

En nyinrättad befattning som brandmästare vid Lidingö brandkår är till ansökan ledig.

Sökande skall ha genomgått brandmästarekurs kat. I vid Statens Brandskola.

Befattningen är placerad i lönegrad 18. Beklädnadsersättning utgår med 528:— kr. per år. Pensionering i S. K. P.

Blivande befattningshavare är skyldig bebo tjänstebostad om 3 rum, kök och badrum, för vilken f. n. erlägges en årlig hyra av 1.863:— kronor.

Läkareintyg inlämnas först på anmodan.

Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare väl meriterad tjänstgöring, skall meddela detta i ansökan.

Till brandstyrelsen ställd ansökan skall vara brandchefen tillhanda senast den 31/12 1952.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen, tel. Stockholm 65 46 80.

Lidingö den 1 december 1952.

Brandstyrelsen.

Befattningen som

Brandchef

vid borgarbrandkåren i Sölvesborgs stad (ej heltidsanställd) är till ansökan ledig.

Sökande torde med uppgift om meriter m. m. insända sina ansökningar till Sölvesborgs stads Brandstyrelse, adress: Drätselkammaren, Sölvesborg, före den 22 dec. 1952.

Sölvesborg den 29 november 1952.

Brandstyrelsen.

Brandkapten

vid Jönköpings stads brandkår.

Anställningstid: Den 1 februari 1953 eller snarast därefter.

Tjänstens karaktär: Ordinarie.

Löneförmåner: Lönegrad 20 (kr. 11.436:— inkl. dyrtidstillägg). Beklädnadsersättning kr. 528:—.

Kompetensvillkor: Brandchefskurs kat. I.

Upplysningar: Lämnas av brandchefen.

Ålders- och läkareintyg först efter anmodan.

Ansökan senast: Den 10 januari 1953.

Ställes till: Drätselkammaren i Jönköping.

Ingives till: Tjänstemannaförmedlingen i Jönköping.

Drivas från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

Stor hörbarhet. Ringa luftförbrukning. Oberoende av elström.

Begär
prospekt
nr 468

Grundat
1840

KOCKUMS
MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

Filmen som hjälpmedel i utbildningen

Av kommendörkapten Pedro Ahlmark.

Under de senaste tjugofem åren har olika experiment gjorts för att bestämma effektiviteten av visuell undervisning jämfört med de gamla metoderna med muntlig undervisning. Fastän dessa experiment icke är avgörande, har de visat att visuell undervisning utan tvivel är överlägsen ifråga om att ge en översikt — att en kombination av hörsel- och synintryck är mest effektiv då frågan är att inlära detaljer — och att den visuella metoden är klart överlägsen då det gäller att inpränta saker i minnet. Det finns alltså goda skäl för införandet av mer visuell undervisning.

Filmen är det ojämförligt mest effektiva medlet att meddela översiktsskunkap om ett ämne. Den har enastående fördelar framför andra undervisningsformer. Den flyttar yttervärlden in i klassrummet. — Den kan visa de behandlade delarnas invecklade rörelse. — Den skapar verklighetstrohet och för eleverna i kontakt med själva ämnet. — Den kan ge överblick över ett stort område på kort tid. — Den kan använda sig av realistiska illustrerade exempel. — Den kan ge högkvalificerad undervisning åt ett stort auditorium. Med dessa egenskaper är filmen i stånd att belysa ett stort område på kort tid och den kan ge en överblick, som går långt utöver räckvidden hos andra undervisningsmetoder.

Filmen har emellertid sin begränsning, huvudsakligen beroende på att den går så fort att filmbilden icke hinner fastna i minnet. Men denna olägenhet och andra olägenheter, som kan påvåla filmen, är det instruktörens sak att överbrygga. Det vill med andra ord säga, att den som leder filmlektionen, helt måste känna innehållet i den film och det ämne, som rullas upp på den vita duken. Instruktören skall alltid själv förbinda sig med filmen genom att vara närvarande vid visningen.

En diskussion skall alltid följa på filmen. Den skall vara en slutlig hjälp för eleverna att fästa filmen i minnet. Det räcker sålunda inte med att säga "Några frågor?" och sedan lämna

filmen. Filmen skall kommenteras både före och efter visningen och om tiden tillåter bör diskussion sluta med preciserade frågor till några elever eller ännu hellre en ny visning av filmen eller visning av ett filmen tillhörande bildband där man på stillastående bilder och med lärarens kommentarer i lugn och ro kan studera vissa detaljer från filmen, vilka rullat förbi för hastigt för att kunna ha fastnat på näthinnan.

Inom alla områden har filmen sin betydelse såsom ett hjälpmedel i undervisningen och då det för denna tidskrifts läsare kanske kan vara av intresse att få veta något om vissa filmer berörande brandskydd, gasskydd m. m. kan jag nämna att det för närvarande i vårt land finnes ett relativt stort antal dylika filmer. Det finns sålunda filmer, som behandlar hur eld uppkommer och hur eld skall bekämpas, hur skogsbränder skola bemästras, taktiken vid eldsläckning, hur man skall ta hand om skadade personer, hur gasmasken skall hanteras och användas o. s. v.

Kriget förde med sig nya medel att betvinga motståndaren och i många fall kom därvid elden att spela en betydande roll. Därav följde att bekämpandet av bränder och taktiken vid eldsläckning ytterligare utvecklades. För att belysa olika problem i samband härmed har ett stort antal filmer, speciellt i utlandet, framställts och många av dessa filmer finns även tillgängliga i vårt land.

Tack vare ett energiskt arbete har även den inhemska produktionen av undervisningsfilmer under de senaste åren ökat i mycket hög grad och jag tror att mycken tid och stora pengar kunna sparas om det ypperliga hjälpmedel, som filmen utgör, tillfullo utnyttjas när det gäller att utbilda personal inom olika kategorier och yrken i vårt land. Det gäller emellertid att samtidigt använda filmen på rätt sätt. Gör man det, kommer eleverna att lära sig mer och på ett klarare sätt än med någon hitintills använd undervisningsmetod.

Insänd omedelbart prenumerationsbeställning på Brandkårstidskrift!

Svenska Brandbefälsförbundet

Förbundet har till Kungl. Civilförsvarsstyrelsen avgivit nedanstående yttrande:

Svenska brandbefälsförbundet har tagit del av Kungl. Civilförsvarsstyrelsens "Provisoriska anvisningar för block etc." och tillåter sig härmed anföra följande.

Anfallsmedlens verkningsgrad har ständigt ökat, men ett av försvarsmedlen, hemskydden och blocken, står kvar på samma nivå sedan år 1943, då efter förslag av dåvarande riksluftskyddsförbundet luftskyddsinspektionen beslöt, att utökning av antalet pytpumpar skulle ske och att en viss vattenmängd skulle vara tillgänglig i alla större fastigheter. Det kan möjligen invändas, att förstärkning av allmänna civilförsvarets brandtjänst skett och sker, men denna tjänstegrens materiel är icke avsedd att sättas omedelbart för släckandet av eldsvådor inom de enskilda fastigheterna. Förbundet anser det icke vara nödvändigt att samla alla motiv för en utökning av slagkraften hos hemskydden och blocken, man vill dock nämna några.

Tidigare voro brandtjänstens enheter utplacerade tämligen centralt i städerna och sålunda någorlunda lätt tillgängliga. Nu skola de samlas i periferien eller utanför orten och ingå i samstyrkor och komma i allmänhet till användning endast i större sammanhang. Det torde vara tämligen uppenbart, att utanför de större skadeområdena, mot vilka som nämnts brandtjänstens enheter skola sättas, komma att uppstå en mängd mindre eldsvådor på grund av flygbränder och andra eldsvådeorsaker i samband med större anfallsföretag mot en ort. Om ett ingripande mot dessa mindre eldsvådor icke verkställs omedelbart, kunna de utveckla sig till nya skadeområden, som så småningom sammansmälta med de ursprungliga, varigenom de enheter, som insatts i eldgränsen på det större skadeområdet, komma i ytterst svåra lägen och under ogynnsamma förhållanden helt kunna förintas. Det måste därför anses vara av utslagsgivande betydelse, att en organisation skapas, som kan förhindra att dessa mindre eldsvådor

utveckla sig till större sådana. När det gäller brandsläckning inträda här hemskydden och blocken i sammanhanget och deras betydelse när det gäller brandsläckning får icke underskattas. Om eldsvådan kan angripas omedelbart genom sådana lokalt placerade styrkor, torde mycket vara att vinna med relativt billiga medel.

Personalbrist finnes nästan överallt inom hemskydden och blocken, särskilt i städernas centrala delar, där affärs- och kontorslokaler äro inhyrda. När personaltillgången i allmänhet ej kan ökas eller rent av minskas och samtidigt större insats önskas, brukar man anskaffa maskiner med större effekt. Det är just vad hemskydden och blocken måste göra i dagens läge. Maskinerna för hemskydden och blocken äro pumparna.

På grund av de stora svårigheter, som förefinnas, att inom hemskydd och block erhålla tillräckligt med personal, är det därför nödvändigt att på lämpligt sätt "motorisera" verksamheten. Det gäller enligt förbundets uppfattning att få fram en lämplig, bärbar motorspruta, som har möjlighet att transportera en viss vattenmängd från befintliga vattentag till skadeplatserna. Med den personalbrist, som förut omnämnts, torde det nämligen vara omöjligt att i tillräcklig utsträckning anordna vattenlangningskedjor, som hittills rekommenderats. En vattenlangningskedja på exempelvis 300 meter kräver en stor mängd folk och måste betraktas som omöjlig att åstadkomma. Här inträder motorsprutans stora betydelse.

En motorspruta, som kan anses lämplig för blocktjänsten, bör vara lätt att transportera på cykelkärria eller sparkstötting. Den bör kunna leverera en vattenmängd av minst 200 l/min och kunna övervinna tryckförluster på slangledningar upp till 300 meter. Dessutom bör den vara konstruerad så, att dess skötsel i högsta möjliga grad är automatiserad. Om dessa siffror kan naturligtvis en diskussion vara nödvändig, men förbundet har här velat nämna de minimikrav, som böra ställas på en motorspruta, avsedd för blocktjänst.

På grund av personalbristen kan det även bliva nödvändigt, att något öka blockens omfattning. Om man utsträckte blocken att omfatta ett innevånareantal exempelvis mellan 1500—2000 personer, så kunde blockstyrkans brandutrustning lämpligen bestå av:

Använd film i utbildningen

- AMF -

har den film Ni behöver

Eldens natur och bekämpande - Analys av rökgaser - Eldsläckningstaktik - Räddning av inneslängda - Första hjälp på olycksplatsen - Atombomben - Motorlära - Bilen och motorn m. fl.

Vänd Eder till

ARMÉ- MARIN- och FLYGFILM

Filmuthyrningen

Riddargatan 23 B - STOCKHOLM - Telefon 67 09 40

Projektorer uthyras — Begär filmkatalog

60 år

Brandchefen Ade Engström fyller den 7 januari 60 år.

Efter officersutbildning gick Ade Engström över till brandyrket och blev redan år 1918 brandmästare i Karlstad. Sedan han under år 1919 tjänstgjort som t. f. brandchef i Uppsala antogs han 1920 till v. brandchef i Eskilstuna och utnämndes i april månad 1926 till brandchef i Karlstad.

Ade Engström tillhör sålunda dem, som varit med om och följt den revolutionerande epok inom brandväsendet, som omvälvningen från hästar och ångsprutor till dagens moderna brandmateriel innebär. Han har gjort sig känd som en dugande yrkesman, som alltid sökt arbeta icke blott på det släckande utan även på det förebyggande brandförsvarets förkovran och stärkande i Karlstad och Värmlands län.

Bemärkelsedagar

40 år.

9/1 Sönnerberg, S., Brandchef, Malmö.

29/1 Wedham, S.-E., Brandchef, Vänersborg.

Det är på sin plats att i Brandkärstidskrift framhålla det intresse han alltid visat och det arbete han städse nedlagt för brandkåren inom länets kommuner och industrier. Ade Engström verkade som brandkonsulent från år 1927 till år 1946, då han erhöll förordnande som länsbrandinspektör. Han var en av initiativtagarna till bildandet av Värmlands läns Brandkårsförbund och är f. n. förbundets v. ordförande. Sedan år 1934 är han brandkonsulent hos de värmländska storindustrierna Billeruds AB, Mölnbacka-Trysil AB och Uddeholms AB samt är brandinspektör inom V. milo. För sina förtjänster inom brandförsvaret har han tilldelats många utmärkelser, bl. a. guldmedalj för berömliga gärningar och Svenska Brandkårens Riksförbunds guldmedalj.

Även inom civilförsvaret har Ade Engströms krafter tagits i anspråk och han är bl. a. ordförande i civilförvarsnämnden i Karlstad.

Vi gratulera märkesmannen inom Värmlands brandförsvaret. Många välgångsönskningar komma honom säkert till del på hans högtidsdag.

G. W.

- 1) bärbar motorspruta på minst 200 l/min,
- 2) 300 meter 51 mm tryckslang eller 1½" gummerad slang till motorsprutan,
- 3) blockpumpverk av nuvarande konstruktion,
- 4) 150 meter 1½" tryckslang till blockpumpverket.

Ekonomiskt sett torde inköpen lätt kunna försvaras. Det vore märkligt, om vid ett bombanfall många miljoners värde icke skulle skyddas genom utgifterna för ovanstående brandutrustning.

Ovanstående förslag till materielutrustning är icke från förbundets sida definitivt utan avser endast att ge ett exempel hur man genom anskaffande av lämplig utrustning skulle kunna effektivisera blockstyrkorna. Om civilförvarsstyrelsen anser att en utredning på denna punkt bör komma till stånd, är förbundet berett att medverka härtill.

En annan fråga, som i detta sammanhang kan behöva omnämnas, är drivmedelsförsörjningen. Om förbundets förslag skulle genomföras kommer detta att betyda, att för en stad på 50.000 innevånare

skulle behöva anskaffas 25 st motorsprutor. Om varje sådan motorspruta utrustas med en bensindunk på 25 liter, innebär detta, att man vid ett kraftigt bombanfall har en arbetseffekt av 6 timmars körning med 25 motorsprutor. För att helt kunna förnya drivmedelsbehovet för en ytterligare beredskap på 6 timmars körning med 25 motorsprutor erfordras endast 625 liter av i allmänhet oljeblandad bensin. Detta torde icke behöva medföra några större svårigheter. Dock kan givetvis svåra lägen uppstå, varför förbundet vill komplettera sitt förslag med att förordna att för varje här skisserat block dessutom anskaffas ett blockpumpverk i reserv.

Till sist vill Svenska brandbefälsförbundet framhålla vikten av att den förstärkning, som måste anses erforderlig av hemskyddens och blockens organisation och utrustning, sker snarast möjligt och förklarar sig berett att delta i varje utredning av dessa spörsmål, som kan komma att verkställas genom civilförvarsstyrelsens försorg.

Fr. o. m. i år kan Ni med fördel insända stående prenumerationsbeställning på Brandkärstidskrift!

Notiser

Årsmötet 1953.

Svenska Brandkårens Riksförbunds årsmöte 1953 förlägges till Norrland. Det kommer att hållas i Luleå den 25 och 26 juni, och antagligen kombineras med en rundresa under följande tvenne dagar. Att observera är, att midsommardagen nästa år infaller redan den 20 juni.

Utnämningar.

Till brandinspektör i Uppsala har utnämnts vice brandchef C.-A. Sandberg, Karlskoga.

Till vice brandchef i Karlskoga har utnämnts brandbefälsaspirant S. Lardner.

Till vice brandchef i Trelleborg har utnämnts brandbefälsaspirant Å. Jönsson.

Till vice brandchef i Borlänge har utnämnts brandbefälsaspirant F. Ramqvist.

Till 2. vice brandchef i Örebro har utnämnts 1. brandmästare G. Hellström, Karlstad.

Till brandchef i Huddinge kommun har utnämnts vice brandchefen därstädes O. Hellström.

Bilaga.

Som bilaga detta nummer följer Meddelande nr 33/1952 med "Övningsprogram för år 1953".

Beställ pärmar till Brandkårstidskrift.

Nu är det tid att beställa samlingspärm till Brandkårstidskrift för år 1953!

Pärm finnes, som är utförd i röd klot med riksförbundets emblem i guld på framsidan och tidskriftens namn och årtal på ryggen. På pärmens tredje sida är samlingsflikar fastsatta, där tidskriften under året kan förvaras. Därigenom minskas risken för att något nummer kommer bort innan inbindning av hela årgången sker.

Pärmar för äldre årgångar kunna även rekvireras. Uppgiv vid rekvisitionen önskat årtal. Priset är kr. 3:— per pärm + porto.

Rekvisition sker hos AB Ystads Centraltryckeri, Ystad.

Två åtalas för att de icke slog larm.

Ur Sv. D. 13/11 1952 saxa vi:

Branden i verkstaden vid S:t Görans sjukhus den 1 oktober, då tapetserare Tage Söderqvist innebrändes, har lett till att två män åtalats vid Stockholms rådhusrätt.

En tapetseraremästare och en tapetserare, som satt på kontoret intill verkstaden och upptäckte att lågor

Slangpriser 24/11 1952

I föregående nummer av tidskriften var införd en tablå över slangpriser. På förekommen anledning införes tablå ånyo, med delvis ändrade siffror. Nedanstående tablå avser minimi- och maximipriser på slang oavsett kvaliteten, och är avsedd som ledning för utskrivande av släckningskostnadsräkningar.

Storlek	gummerad	ogummerad
1"	5: 50— 9: 10	4: 60
1 1/4"	6: 50— 9: 55	5: 30
1 1/2"	7: 50—10: 60	6: —
2"	9: 50—12: —	7: 50
2 1/2"	11: 35—14: 55	8: 90
3"	14: — —17: 45	10: 80
3 1/2"		13: 50
4"	15: 25—23: 30	14: 10

Eldsvåda å Knisslingevägen

HÖLASS SLÄCKT TILL HÄLFTEN.

Brandcorpsen kallades å lördagseftermiddagen till vägskalet Grönköping—Knisslinge där ett hölass fattat eld å grund av att kusken, en dräng från Knisslinge, avsomnat å lasset med brinnande fimp i munpipan.

Dessvärre kunde hr brandchefen Arvid Lundstedt vid ankomsten till brandplatsen konstatera att släckningsrätt ej förelåg för Grönköpings brandcorps enär brandhärden befann sig inom Knisslinge kommuns gränser.

Då emellertid skaklarna befunno sig inom Grönköpings område besprutades dessa och lyckades ett par rådgiga ynglingar sedan draga över cirka halva eldsvådan å släckningsberättigad mark, varefter vattenbegjutning fullt lagenligt kunde koncentreras å denna del av branden.

Den andra halvan av hölasset stod dock tyvärr ej att rädda enär man å Knisslingesidan endast hade en hink att springa med. Höet var ej försäkrat.

slog ut från krollsplintboden, hade tidigare hört S. röra sig i verkstaden, men då de upptäckte elden ägnade de honom inte en tanke utan gav sig hals över huvud iväg från den brinnande byggnaden. De är nu åtalade jämlikt brandlagen för att de utan att tillkalla hjälp lämnat brandplatsen. Männen erkänner att de inte vidtog åtgärder för att larma brandkåren och förklarar detta med att den ene blev chockskadad och ville hem till sin bostad så snart som möjligt. De hade suttit på kontoret och druckit sprit under kvällen.